

AMMATTI OSA AJA

MITEN PÄIVITÄN
AMMATITAITOANI
AIKUISENA?
s. 24

**Ammatillinen
koulutus kutsuu!**

SOMETÄHTI PERNILLA BÖCKERMAN

**valitsi merkonomiin
opintopolun**

Ammattiopistosta yliopistoon

nnostuin tietotekniikasta yläkoulun tietotekniikkakurssilla. Ensin ajattelin lähteä vain lukioon, mutta sitten löysinkin tietoja ammattiopisto Axxellin datanomiopinnoista. Kiinnostuin ammatillisista opinnoista ja päätin tehdä kaksi tutkintoa samalla kertaa: ylioppilastutkinnon ja ammatillisen perustutkinnon.

Kahden tutkinnon opiskelu oli erittäin kiinnostavaa. Molempien opiskelu sujui hyvin, vaikka välillä aikatauluja piti sovittaa yhteen. Nautin ammatillisten opintojen käytännöllisyydestä. Koulu jousti mahtavasti lukujärjestys-haasteiden kanssa. Pidin eniten ohjelmointikursseista ja mahdollisuudesta osallistua ammattitaidon SM-kilpailu Taitajaan. Ammatilliset opinnot tarjosivat hyvän käytännön pohjan. Ne opettivat minua ratkaisemaan erilaisia käytännön ongelmia, mikä on tärkeää IT-alalla. Osa opinnoista rakennettiin todelliseksi "työprojekteiksi", joilla pystyimme simuloimaan esimerkiksi asiakaskokouksia. Nämä valmistasivat hienosti työelämään.

Tein ammatillisiin opintoihin kuuluvan työssäoppimisjaksoni JCO Digitalissa. Oli onnenpotku, että sain samasta yrityksestä työpaikan heti valmistuttuani. Työskentelen siellä edelleen nykyisten opintojeni ohella.

Ammatillisten opintojeni aikana sain opettajilta ja opinto-ohjaajilta vinkkejä jatko-opiskelumahdollisuuksista ja esimerkiksi Åbo Akademin kursseista, joille saattoi osallistua avoimen yliopiston kautta. Suoritin neljä Åbo Akademin kursseja ja sain niistä ensimmäistä yliopisto-opinnoista. Kurssilla kiinnostuin yhä enemmän jatko-opinnoista korkeakoulussa ja uskon, että niistä oli paljon apua hakiessani perustutkinnon jälkeen Åbo Akademiin.

Nyt olen tietojenkäsittelytieteen toisen vuoden opiskelija Åbo Akademiassa. Ensi vuonna valmistun kandidiksi ja alan miettiä maisteriopintoja. Ammatilliset opinnot ovat tarjonneet hyvän perustan kaikille käytännöllisille harjoituksille ja kursseille, joita yliopistossa on ollut. Myös lukio-opinnoista on ollut hyötyä yliopiston teoriapainotteisissa opinnoissa.

Minulla ei ole vielä varmoja tulevaisuuden suunnitelmia, mutta harkitsen oman yrityksen perustamista. Toisaalta Turussa on runsaasti IT-alan yrityksiä, jotka työllistävät mielellään tietotekniikkaosaajia. Saatan myös opintojen jälkeen jatkaa työskentelyä JCO Digitalissa.

Jos olet vähääkään kiinnostunut ohjelmoinnista tai tietotekniikasta, kannattaa ehdottomasti lähteä opiskelemaan tieto- ja viestintätekniikkaa tai suorittaa jokin muu ammatillinen perustutkinto.

Maxemilian Grönbloom

Maxemilian on suorittanut tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon Axxellissa ja valmistunut vuonna 2017 datanomiksi (nykyään ohjelmistokehittäjä), opiskelukielenä oli ruotsi. Hän sijoittui toiseksi ammattitaidon SM-kilpailu Taitajassa vuonna 2017.

AMMATTIOSAAJA-JULKAISUN TOIMITUSKUNTA:
opetusneuvos Seija Rasku, opetus- ja kulttuuriministeriö;
yli-insinööri Timo Repo, Opetushallitus;
viestintäpäällikkö Katja Katajamäki, Skills Finland ry;
toimitussihteeri Johanna Pelto-Timperi, OSG Viestintä
JULKAISIJA: opetus- ja kulttuuriministeriö ja Skills Finland ry

TIEDUSTELUT: Katja Katajamäki,
Skills Finland ry, katja.katajamaki@skillsfinland.fi
TOTEUTUS: OSG Viestintä
KANNEN KUVA: Mikael Lilleberg/Splay One
PAINOPIIKKA: PunaMusta Oy
PAINOSMÄÄRÄ: 75 000 kpl

Ammattiosaja-julkaisun
maksuttomat lisätilaukset
osoitteesta www.subjectaid.fi.

Tidningen Mitt yrke kan
beställas kostnadsfritt på
www.subjectaid.fi.

Sisältö

- 4** MITEN PÄASEN AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN?
Mitä pitää ottaa huomioon, kun hakee ammatilliseen koulutukseen?
- 6** AMMATILLINEN KOULUTUS
Mitä ammatillinen koulutus tarkoittaa?
- 8** MONTA POLKUA OMAAN AMMATTIIN
Neljä nuorta kertoo opiskelustaan ammattiopistossa.
- 10** OSAAMISMATKAN MONTA POLKUA
Näin opiskelu sujuu ammattiopistossa.
- 12** AUTOALAN OPINTOJA ITALIASSA
Fanni Heikkinen oli opiskelija-vaihdossa Italian Veronassa.
- 15** AMMATILLISET PERUSTUTKINNOT
Valitse omasi 42 tutkinnosta.
- 24** AMMATTITUTKINNOT JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT
- 25** MITEN VOIN PÄIVITTÄÄ OSAAMISTANI AIKUISENA?
- 26** SOMETYÖ VEI KAUPALLISELLE ALALLE
Pernilla Böckermanille on ollut someyrittäjänä hyötyä merkonomin opinnoista.
- 27** KILPAILUJA, TOIMINTAA JA YHDESSÄ TEKEMISTÄ
Opiskeluun voi liittää ammattitaitoon, kulttuuriin ja liikuntaan liittyviä kilpailuja ja tapahtumia.

Tässä julkaisussa on ammattiin opiskelevien haastatteluja ja tietoa ammattiopistossa opiskelusta. Julkaisussa esitellään ammatillisia perustutkintoja ja kerrotaan ammasteista, joihin koulutuksen avulla valmistuu. Mukana on myös ammattiosaamisen syventämiseen tarkoitettujen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen listaus.

Lue verkkolehti osoitteesta www.ammattiosaaja.fi

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

ammattiosaaja

@ammattiosaaja

Miten pääsen ammatilliseen koulutukseen?

Ysillä teet isoja valintoja, kun mietit tulevaa ammatinvalintaasi. Mikä on paras reitti unelmieni ammattiin? Menenkö ammattiopistoon ja valmistun suoraan ammattiin vai jatkanko peruskoulusta lukioon? Yhdistäkö ammatillisen koulutuksen ja lukion? Toisinaan kymppiluokka tai valmentava koulutus on paras vaihtoehto. Usko pois, jokainen löytää oman ammatillisen polkunsaa, jonka varrella alakin saattaa vaihtua.

MITEN HAEN AMMATILLISEN KOULUTUKSEEN?

Peruskoulun jälkeen voit hakea ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen yhteishaun kautta. Syksyllä 2021 alkaviin koulutuksiin on yhteishaku alkuvuodesta 2021. Hakulomake ja tietoa ammatillisesta koulutuksesta: www.opintopolku.fi. Voit täyttää hakulomakkeen yhdessä oppilaanohjaajan kanssa.

Voit etsiä koulutuksia Opintopolusta esimerkiksi sanahaun kautta, jos sinulla on jo mielessä jokin ammatti. Jos haluat ensin katsella, mitä olisi tarjolla, valitse etusivulta Minne hakisin -ohjaava haku tai hakukentän alta linkki Selaile koulutuksia. Ideoita ammatinvalintaan löytyy myös osoitteesta www.ammattiosaaja.fi, jossa on eri alojen opiskelijoiden ja ammattilaisten tarinoita. ●

1 AMMATILLINEN KOULUTUS

► Voit opiskella ja valmistua ammattiin omaan tahtiin. Kun suoritat ammatillisen perustutkinnon, on opiskelu aika usein 3 vuotta, jos sinulla ei ole aikaisempaa osaamista alalta.

Ammatillisessa perustutkinnossa opiskelet ammatillisia taitoja ja hankit osaamista valitsemaasi ammattiin. Tutkinnon laajuus lasketaan osaamispisteinä, joita on 180. Perustutkintoja on 42. Niihin kaikkiin sisältyy opiskelemaasi tutkinnon työtekniikoiden ja -välineiden hallinnan lisäksi asiakaspalvelua, markkinointia, taloushallintoa ja viestintää sekä yrittäjyyttä.

►► Perustutkinnon jälkeen osaamista voi laajentaa myös suorittamalla ammatti- tai erikoisammattitutkinnon. Voit myös hakea ammattikorkeakouluun tai yliopistoon jatkamaan opintoja.

4 LUKIO

Lukio-opinnot kestävät yleensä 3 vuotta, jonka aikana suoritat lukion ja ylioppilastutkinnon. Lukion jälkeen voit hakea ammatilliseen koulutukseen, ammattikorkeakouluun tai yliopistoon.

3

VALMENTAVA KOULUTUS

VALMA on vuoden kestävä ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus, jonka aikana voit miettiä, mitä tulevaisuudelta haluat. Se antaa sinulle valmiuksia opiskella ammattiopistossa. Voit hakea VALMAsta suoritamaan ammatillista perustutkintoa silloin, kun olet siihen valmis. VALMA-koulutuksessa ei ole pakko olla koko vuotta. Voit myös palata ammatillisesta tutkintokoulutuksesta VALMAan, jos opinnot eivät suju.

TELMA on työhön ja itseen elämään valmentava koulutus, joka antaa opetusta ja ohjausta sairauden tai vamman vuoksi erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Koulutuksessa etsitään sinulle sopiva malli työhön, asumiseen, vapaa-aikaan ja kuntoutumiseen sekä itseen elämään. TELMA kestää 1–3 vuotta ja siihen haetaan erityisoppilaitosten haussa.

2

AMMATILLINEN KOULUTUS + LUKIO = Kahden tutkinnon opiskelu

► Ammatillisen perustutkinnon rinnalla voit suorittaa ylioppilastutkinnon ja myös koko lukion oppimäärän. Näin valmistut samalla ammattiin ja pääset ylioppilaaksi. Perustutkinnon ja ylioppilastutkinnon suorittamisen jälkeen voit laajentaa ammatillista osaamistasi suorittamalla ammatti- tai erikoisammattitutkinnon. Sinulla on myös hyvät valmiudet jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

5

KYMPPILUOKKA

Voit korottaa numeroita ja saat lisäpisteitä hakiessasi ammatilliseen koulutukseen.

6

KANSANOPISTON PITKÄ LINJA

Opiskelu kestää vuoden. Saat lisäpisteitä hakiessasi ammatilliseen koulutukseen. Opiskelu on maksullista.

Urheilijoille järjestetään ammatillista koulutusta, jonka yhteydessä on mahdollista harjoitella ja kilpailla täysipainoisesti.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelet työelämää ja elämää varten. Opiskeluun ja ammattiin valmistumiseen liittyy muutamia perusasioita, jotka on hyvä tietää ennen opintojen aloittamista.

YKSILÖLLINEN OPINTOPOLKU

Suorittaessasi **ammattillista perustutkintoa** opiskelet juuri niitä asioita, joita tarvitset. Tätä varten laadit opintojen alussa yhdessä opettajasi kanssa suunnitelman, joka on viralliselta nimeltään **henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma** (HOKS). Suunnitelmaan kirjataan aiemmin, esimerkiksi kesätöiden tai harrastusten kautta, hankittu osaaminen sekä se, millaista opetusta, ohjausta ja tukea tarvitset.

Kun aloitat ammatillisen koulutuksen ysiluokan jälkeen, suoritat yleensä koko tutkinnon. Myöhemmin, kun sinulla on jo ammatillinen tutkinto ja kun olet hankkinut työkokemusta ja koet tarvitsevasi lisäosaamista, voit hankkia sitä suorittamalla eri tutkintojen osia, ei välttämättä kokonaista tutkintoa. ●

Opiskelet erilaisissa ympäristöissä

Opiskelu ei ole vain luokassa istumista vaan opiskeluympäristöt vaihtelevat eli voit opiskella esimerkiksi **työpaikoilla, oppilaitoksessa ja virtuaalisissa ympäristöissä**.

Opiskelu on joustavaa

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelet **omassa tahdissasi**. Yleensä perustutkinto valmistuu kolmessa vuodessa, mutta voit opiskella samalla ylioppilaaksi, jolloin valmistumisesi voi viedä hieman enemmän aikaa. Voit opiskella halutessasi ympäri vuoden, myös kesäisin.

Työpaikalla voi opiskella

Ammattiin voit opiskella työpaikalla oppisopimuksen tai koulutussopimuksen kautta. **Oppisopimuksessa** olet töissä yrityksessä ja saat palkkaa.

Koulutussopimuksessa opit yrityksessä töitä tekemällä, mutta et saa palkkaa. Voit myös käyttää näitä molempia tapoja opintojesi aikana sen mukaan, kumpi tapa sopii opintojesi vaiheeseen.

Opiskeluun saa taloudellista tukea

Opiskelu perustutkintokoulutuksessa on ilmaista, ja saat päivittäin myös aterian. Voit saada opintorahaa, asumistukea ja pankista valtion takaamaa opintolainaa. Niiden määrä riippuu asumismuodostasi sekä mahdollisista tuloistasi.

Lisätietoa www.kela.fi/opintotuki-kuka-voi-saada

Osaaminen arvioidaan näyttöjen avulla

Ammattiosaaminen osoitetaan näyttöjen avulla aidoissa **työtilanteissa ja työprosesseissa yleensä työpaikalla**. Osaamistasi arvioivat työpaikan edustaja ja opettajasi yhteistyössä.

Jatko-opiskelumahdollisuuksia on paljon

Ammatillisen perustutkinnon jälkeen voit jatkaa opintoja **ammattillisessa oppilaitoksessa, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa**. Voit syventää osaamistasi suorittamalla ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai korkeakoulututkinnon.

Monta polkua omaan ammattiin

TEKSTI Johanna Peltö-Timperi ja Veera Laaksonen

KUVAT Haastateltavat

KUVA WinNovajir: Mäntysalo

EMMI HAUTAVIITA: "Perustutkinto johti jatko-opintoihin"

Emmi Hautaviita kannustaa tarttumaan opiskelemiseen ja itsensä haastamiseen. Hän suoritti ensin **liiketalouden perustutkinnon** (nykyisin liiketoiminnan perustutkinto) Länsirannikon Koulutus Oy WinNovassa ja päätti jatkaa opintojaan.

— Yhdeksännellä oli ensin vaikea mieltä, mitä haluaisin opiskella. Olen luonteeltani sosiaalinen, ihmisläheinen ja avoin, joten asiakaspalveluala kiinnosti eniten. Liiketalouden perustutkinnossa sainkin kehittää hienosti asiakaspalvelutaitojani. **Merkonomin** opinnot suoritin ammattiopistossa ja koulutustyöpaikoissa.

Emmi on tehnyt monen alan töitä ja ollut esimerkiksi liiketalouden perustutkinnon jälkeen myös henkilökohtaisena avustajana. Tästä hän sai innostuksen tehdä jatko-opintoina **puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnon** WinNovassa ja sai pätevyyden **henkilökohtaisen avustajan** tehtäviin. Emmi suoritti ammattitutkinnon oppisopimuksella ja verkko-opintoina nopeaan tahtiin.

— Ammattitutkinnon opinnot suunnittelin ja aikataulutin itse, mutta opettaja oli koko ajan mukana. Olen todella tyytyväinen siihen, millaista ohjausta ja tukea olen saanut opinnoissa. Jos oli vastoinkäymisiä, opettaja kuunteli minua ja tsemppasi jatkamaan. Opettaja oli todella läsnä ja aina tavoitettavissa, mikä loi turvallisen ympäristön opiskella.

Emmin mielestä myös opetusmateriaalit olivat selkeitä, ja niistä sai kattavasti tietoa alan toimintatavoista ja työskentelymenetelmistä. ●

ANTTI-OLAVI RYTKY: "Kaksi tutkintoa on hyvä valinta"

Antti-Olavi Rytty tiesi jo yllä, ettei pyri vain lukioon tai ammattioppilaitokseen, vaan haluaa yhdistää ne ja valmistua niin **ylioppilaaksi** kuin **sähköasentajaksikin**. Kun Ammattiopisto Lappian Tunturi-Lapin osaamiskuksessa Muoniossa opintoihin sai vielä liitettyä hiihtäjille tarkoitetun Ski Collegen, oli valintapäätös ja oma opin-
topolku selvä.

Antti-Olavi suorittaa **sähkö- ja automaatioalan perustutkintoa** ja tähtää sähköasentajaksi. Samalla hän opiskelee ylioppilastutkintoa varten.

— Minulla on suunnitelmassa hakeutua insinööriopintoihin, joten tämä oli siinäkin mielessä hyvä valinta. Olen myös huomannut, että sähköala on minulle sopiva, olen viihtynyt oppitunneilla ja käytännön töissä. Aion valmistuttuani ensin olla vähän aikaa töissä ja hakeutua vasta sitten jatko-opintoihin. Olen suunnitellut opinnot pääosin itse, mutta olen saanut valintoihin apua opettajilta ja ryhmänohjaajalta. Syksyllä alkavat ylioppilaskirjoitukset. Silloin lukemista on enemmän, enkä ole töissä.

Antti-Olavi treenaa maastohiihtoa tosissaan, joten 500 kilometrin välimatka kotoa Haapajärveltä Muonioon ei haitannut. Ski Collegessa on treenit tiistaisin sekä torstaisin ja myös iltaisin on ohjattuja harjoituksia. Hänen mielestään Lappiassa on hyvät opettajat, joilta on saanut paljon neuvoja ja apua osaamisen kehittämiseen. Opiskelu on monipuolista ja kiinnostavaa. ●

Ammattiin voi valmistua joustavasti, ja oman opintopolun suunnitteluun saa apua. Emmi jatkoi merkonomiksi valmistuttuaan ammattitutkintoon, Antti-Olavi opiskelee kahta tutkintoa, Teemu valitsi oppisopimusopiskelun ja Ali vaihtoi rakennusalan perustutkinnon pintakäsittelyalan opintoihin.

TEEMU HOTARI: "Oppisopimuksen avulla työpaikka"

Teemu Hotari aloitti hiusalan opinnot tammikuussa 2019 ammattiopisto Riveriassa Joensuussa, mutta siirtyi seuraavana syksynä **oppisopimusopiskelijaksi**. Se tuntui järkevältä ratkaisulta, kun opinnoissa alkoi häntä itseään kiinnostava aihealue eli parturipalvelut. Teemu suorittaa oppisopimusopintonsa miesten parturiliike

Mroomissa.

– Opin parhaiten kentällä käytännön työssä, kun saan toteuttaa itseäni.

Teemun opintopolkua on muokattu opintojen aikana. Hän aloitti **hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon** suorittamisen kamppajantyön osaamisalalla, mutta oppisopimuksen edetessä opinnot suunniteltiin parturityön osaamisalalle ja **parturin** ammattiin. Teemun mielestä hän on voinut suunnitella opintojaan joustavasti ja myös kiinnostuksen mukaan. Opettajat tukivat esimerkiksi päätöstä oppisopimukseen siirtymisestä. Ohjausta hän on saanut niin lähi- kuin etäopetuksenakin.

– Ammattiopisto antaa hyvän pohjan pärjätä työelämässä. Ammattiopistossa oppii monet leikkuu- ja kampauksentekotavat, tuotteiden käytön ja soveltamisen. Parturin työ on asiakaspalvelupainotteista, ja kaikki työ tehdään asiakkaan tarpeet huomioon ottaen.

Teemu suosittelee hiusalaa ja oppisopimusopiskelua. Hän näkee alalla hyvät mahdollisuudet esimerkiksi näyttöjen tekemiseen, ja parhaimmillaan opintojen aikainen työskentely voi poikia työpaikan valmistumisen jälkeen. Teemu on itse saanut jo vakituisen työpaikan. ●

ALI AL-HAMZAWI: "Maalarin ammatti tavoitteena"

Ali Al-Hamzawi opiskelee ensimmäistä vuotta **pintakäsittelyalan perustutkintoa** rakennusmaalauksen osaamisalalla TAO Turun Ammattiopistossään. Ali opiskeli peruskoulun jälkeen ensin vuoden rakennusalan perustutkinnossa talonrakentajan osaamisalalla, mutta se ei tuntunut omalta alalta. Ali mietti välivuoden ajan tulevaisuuttaan ja lopulta itselle mieluinen koulutusala löytyi kaverin suosittelemana.

– Tulin **maalariopintoihin** kaverin mukana. Olin itse jo hakemassa lattianpäällystäjäksi, mutta kaverini sai minut ylipuhuttua tälle puolelle. Nyt olen sitä mieltä, että maalauspuoli on ehdottomasti parempi ala minulle.

Ali on viihtynyt TAOssa hyvin. Ammatillisissa opinnoissa häntä kiehtoo eniten käsillä tekeminen ja se, että työn tuloksen näkee todellisenä. Osaamisen havaitsee niin tunneilla kuin työpaikalla oppiessakin. Hän odottaakin innostuneena seuraavan lukuvuoden työpaikalla oppimisen jaksoja.

Ali kertoo ensimmäisen opiskeluvuoden mielenkiintoisimman työprojektinsa olleen erään opettajan työhuoneen lattian maalaus. Työ toteutettiin tuputtamalla eli painelutekniikalla, minkä jälkeen lattia koristeltiin kullanvärillä pizaroilla.

Ali toteaa saaneensa TAO:n opettajilta ohjausta ja tukea opintojen suunnitteluun ja juuri hänelle sopivien oppimistapojen valintaan.

– Opettajani on parhaimmasta päästä ja olen iloinen, että olen hänen oppilaansa.

Alan työkokemusta esimerkiksi kesätyöpaikan kautta Alilla ei vielä ole. Hänellä on toiveissa työllistyä opintojen jälkeen maalusalalle. Eniten häntä kiinnostaa sisämaalaus. ●

Osaamismatkan monta polkua

Perustutkinnon suorittamiseen voit valita erilaisia tapoja oman suunnitelmasi tai oppilaitoksen valmiin perusrungon mukaisesti. Suunnitelmaan voi tehdä muutoksia opintojen ja urasuunnittelun edetessä.

Perustutkinnon laajuus ilmaistaan **osaamispisteinä**, joita on 180. Niistä 145 on **ammattillisia tutkinnon osia** ja **yhteisiä tutkinnon osia** on 35. Osa opinnoista **suoritetaan työpaikalla**, jolloin opiskelet oppisopimuksella tai koulutussopimuksella.

- Yhteisiä tutkinnon osia ovat muun muassa äidinkielen, muihin kieliin, matematiikkaan, työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen sekä kestävään kehitykseen liittyvät opinnot.
- Ammatillisia tutkinnon osia ovat alasta ja tutkinnosta riippuen vaikkapa palkanlaskenta, sairaanhoitotyössä toiminen, kampaajapalvelut, tapetointi sekä metsäkoneen huolto ja korjaus.

Suuntaat ammatillista osaamistasi **ammattillisten valinnaisten tutkinnon osien** avulla. Niillä täydennät tulevan ammattitaitoasi tai parannat jatko-opintovalmiuksiasi.

- Esimerkiksi pintakäsittelyalan perustutkintoon sopii liiketoiminnan perustutkinnosta asiakaspalvelu, jos haluat myyjäksi rautakauppaan, tai rakennusalan perustutkinnosta laatoitus, jos haluat tehdä sisäremontteja.

Löydät yhdessä opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa hyvän tavan edetä opinnoissa.

Mikä perustutkinto? Perustutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin. Perustutkinto muodostuu pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista. **Pakollisilla tutkinnon osilla** varmistetaan, että opiskelija saavuttaa tutkinnon keskeisen osaamisen. **Valinnaiset tutkinnon osat** puolestaan mahdollistavat osaamisen syventämisen tai ammattitaidon laajentamisen. **Osaamispisteet** kuvaavat tutkintojen ja tutkinnon osien sisältämän osaamisen laajuutta ja syvyyttä. Lue lisää: www.opintopolku.fi

Osaamismatka on suunniteltu yhteistyössä Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedun kanssa.

ESIMERKKEJÄ OPINTOPOLUISTA:

YRITTÄJÄN POLKU
Valitset minkä tahansa ammattialan, sinusta voi tulla yrittäjä.

**OPPISOPIMUS-
OPISKELIJAN POLKU**

Yläkoulun TET vaikuttaa urasuunnitelmiisi. Sen aikana innostut alasta, asenteellasi ja työotteellasi vakuutat työnantajasi ja sinulle voidaan tarjota kesätöitä TET-paikasta. TET tarkoittaa työelämään tutustumisjaksoa.

Suunnittelet oppisopimuksen oppilaitoksen ja työnantajan kanssa, ja työnantaja sitoutuu ohjaamaan oppimistasi.

MATKA ALKAA – urasuunnittelun ensimmäisiä askelia

1. Suunnittelet osaamismatkasi alustavan kartan yhdessä opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa:
 - mietit, opiskeletko enemmän oppilaitoksessa vai työpaikalla, sopivatko verkko-opinnot sinulle.
 - yhdistätkö ammatilliset opinnot lukio-opintoihin, haluatko opiskella myös korkea-asteen opintoja.
2. Aloitat oman ammattiisi liittyvät opinnot.
3. Aloitat yhteisten tutkinnon osien opinnot.

Yhteisissä tutkinnon osissa saat ensimmäisen kosketuksen yrittäjyyteen.

2

MATKA JATKUU

– urasuunnittelun seuraavat askeleet

1. Voit valita uusia tutkinnon osia ja/tai liittää opintoja muista tutkinnoista.
 - voit painottaa opinnoissa esimerkiksi yrittäjyyttä tai kansainvälistymistä (esimerkiksi työelämässä oppiminen ulkomailla).
2. Voit vaihtaa oppimisympäristöä. Teet oppisopimuksen tai koulutussopimuksen, kun opiskelet työelämässä.
3. Voit osallistua ammattitaidon, liikunnan tai kulttuurialan kilpailutoimintaan. Oppilaitoksessa kehität itseäsi esimerkiksi osallistumalla tutor- tai opiskelijakuntatoimintaan. Nämä ovat osa opintojasi.

Olet vähintään 15-vuotias ja teet työsopimuksen työnantajan kanssa (väh. 25h/vko, saat palkkaa).

Huom.
Voit suorittaa oppisopimuksella pienempiä kokonaisuuksia, esimerkiksi kesätoissa voit suorittaa asiakaspalvelun tutkinnon osan.

Voit oppia muita tutkinnon osia osuuskunnassa tai toimimalla yrittäjänä (lue lisää: vuosiyrittajana.fi).

Voit yhdistää yrittäjyysopintoja ammattialan opintoihisi.

Täydennät osaamistasi koulussa tai verkossa opiskellen, jotta saavutat perustutkinnossa vaadittavan ammattitaidon.

Opettajasi ohjaa opintojasi, seuraa kehitymistäsi ja on mukana arvioimassa osaamistasi.

Liität tutkintoosi tutkinnon osat yrityksessä toimiminen ja/tai yritystoiminnan suunnittelu.

3

MAALI HÄÄMÖTTÄÄ

– urasuunnittelun kehittymishyppy

1. Urasuunnittelu syvenee ja vahvistat valmiuksiasi työelämään.
2. Suoritat perustutkintoon liittyvät tutkinnon osat loppuun.
3. Mietit, haetko töihin vai jatko-opintoihin.
4. Opiskeluajanasi olet jo omaksunut jatkuvan oppimisen asenteen. Ammattitaito kasvaa, ja osaamista kannattaa kehittää koko ajan.

Hilla Heikkinen, Pinja Kempainen ja Fanni Heikkinen perustivat Chicks Fix -nimisen korjaamon NY-yrityksensä.

Autoalan opintoja ITALIASSA

TEKSTI Pirkko Soininen KUVAT Fanni Heikkinen ja Dreamtime

FANNI HEIKKINEN otti ammatillisesta koulutuksesta kaiken ilon irti. Hän oli opiskelijavaihdon kautta työpaikalla oppimassa Italiassa ja perusti ammatitopistossa luokkakavereidensa kanssa NY-yrittäjänä autokorjaamon.

Fanni Heikkinen, 19, valmistui keväällä 2020 Kainuun ammattiopistosta **autoalan perustutkinnosta ajoneuvo-asentajaksi** autotekniikan osaamisalalta ja lukiosta **ylioppilaaksi**. Kahden tutkinnon tekeminen houkutteli, koska Fannilla on aina monta rautaa tullessa.

– Autoala kiinnosti, mutta toisaalta peruskoulun lukuaineetkin menivät hyvin. Niinpä asetin itselleni kahden tutkinnon haasteen ja yhdistin kädentaidot sekä teoreettiset aineet, Fanni kertoo.

Kahden tutkinnon lukujärjestys muuttui jaksoittain, ja päivät olivat vaihtelevia.

– Tykkäsin tosi paljon! Oppilaitos jousti mahtavasti lukujärjestyksen kanssa. Meillä oli todella mukavaa, hyvät opettajat ja mukavat luokkakaverit.

Fanni piti erityisesti työpaikalla opiskelusta. Koska hän opiskeli kahta tutkintoa, oli aikatauluisa sumplimista. Ensimmäisenä vuonna Fanni oli kuukauden pienessä autopesula-huoltamossa ja toisena vuonna hän pisti pystyyn oman NY-yrityksen. Kolmantena vuotena Fanni teki tilaustöitä oppilaitoksessa.

Nuori yrittäjyys -ohjelmassa opiskelijat perustavat lukuvuoden ajaksi oikealla rahalla toimivan miniyrityksen eli NY-yrityksen. Ohjelmassa opiskelijat käyvät lukuvuoden aikana läpi yrityksen kaikki vaiheet perustamisesta yrityksen lopettamiseen.

– Käytännössä oppii paljon paremmin kuin pönttämällä. Kun näkee työelämää opiskeluajana, ei ole niin suuri kynnys siirtyä töihin.

AMMATILLISIA OPINTOJA VERONASSA

Fanni oli kolmannen opiskeluvuoden helmikuussa kuukauden **opiskelijavaihdossa** Italian Veronassa. Siinä osa kotimaisesta tutkinnosta opiskellaan ulkomailla. Fannin työpaikalla opiskelun paikaksi valikoitui Nissalin ja Mitsubishin keskikoinen merkkikorjaamo.

Kainuun ammattiopisto organisoii opiskelijavaihdon käytännön järjestelyt, ja Fanni lähti matkaan luokkakaverinsa kanssa. Ensimmäisen vaihtoviikon aikana he kiersivät kolmessa eri oppilaitoksessa tutustumassa autoalan opintoihin Italiassa.

– Se oli todella mielenkiintoista. Saimme koella esimerkiksi auton maalaamista. Korjaamon tiloissa toimi myös huolto, myynti ja varaosamyynti.

– Emme päässeet valitettavasti kovin paljon

itse tekemään. En tiedä, johtuiko se kielimuurista vai siitä, että Italiassa kaikki autoalalla työskentelevät olivat miehiä. Seurasimme kuitenkin silmäkovana muiden työskentelyä, ja itse ainakin opin paljon Nissaneiden rakenteista.

Merkkikorjaamo muistutti suomalaisia, mutta lajittelu oli siellä yllättäen paremmin hoidettu kuin Suomessa.

– Pieni pettymys oli, miten huonosti työpajien italialaiset osasivat englantia. Onneksi isäntäperheen tyttäret puhuivat englantia ja yllättäen koulusta löytyi naisopettaja, joka puhui suomea, sillä hänen miehensä oli sotkamolainen kuten minäkin! He kutsuivat meidät kotiinsa lounaallekin. Kuukauden kohokohta oli upea karnevaali, johon osallistuimme.

OMA YRITYS OPETTI PALJON

Kainuun ammattiopistossa oli kurssi yrittäjyydestä, mutta varsinaisen tulikasteen Fanni sai, kun perusti toisena opiskeluvuonna oikealla rahalla toimivan NY Vuosi yrittäjänä -yrityksen kahden luokkakaverinsa kanssa.

– Lähdin mukaan mielenkiinnosta ja uteliaisuudesta. Vuoden aikana tuli valtavasti tietoa, taitoa ja kokemusta – ja vähän taskurahaa.

Fannin, **Hilla Heikkisen** ja **Pinja Kemppaisen** autokorjaamon nimi oli raflaavasti Chicks Fix. Yritys sai ehkä osittain hauskan nimensäkin ansiosta paljon julkisuutta.

NY-yrittäjyydessä asiat tehdään lähes kuten oikeassa yrityksessä: esimerkiksi yrityksen perustamiseen liittyvät paperityöt, mainokset, Facebook-sivut, logot ja laskupohjat.

– Ensin houkuttelimme asiakkaita sukulaisia, mutta sitten sana lähti leviämään. Välillä oli tosi kiire ja välillä rauhallisempaa, mutta se varmaan kuuluu yrittäjyyteen. Opettajat olivat koko ajan tuke-

Vaihto-opiskelu opettaa ja avartaa

- Ammatillista osaamista voi hankkia myös työelämässä opiskellen. Koulutustyöpaikka voi löytyä Suomen lisäksi myös ulkomailta.
- Jotkut oppilaitokset tarjoavat mahdollisuuden hakea opiskelemaan osan tutkinnosta ulkomaiseen oppilaitokseen tai yhdistää opiskelun ja työelämässä oppimisen. Ulkomaanjakso voidaan sisällyttää osaksi suomalaista tutkintoa.
- Opiskelijavaihtoon lähdetään yleensä opintojen loppuvaiheessa.
- Ulkomaille voi lähteä kaikilta aloilta, mutta vaihtokohteet riippuvat oppilaitoksesta. Valtaosa kohteista on Euroopassa.
- Oppilaitokset myöntävät tukea tapauskohtaisesti. Apurahan suuruuteen vaikuttavat kohdemaata, opiskelijavaihdon pituus ja kokonaiskustannukset.

na ja turvana.

Yrittäjyyden eräänlainen huipentuma oli, kun Fanni osallistui Uskalla yrittää -kilpailuun ja saavutti Kajaanin semifinaalissa parhaan myyjän palkinnon toisen koulutusasteen sarjassa.

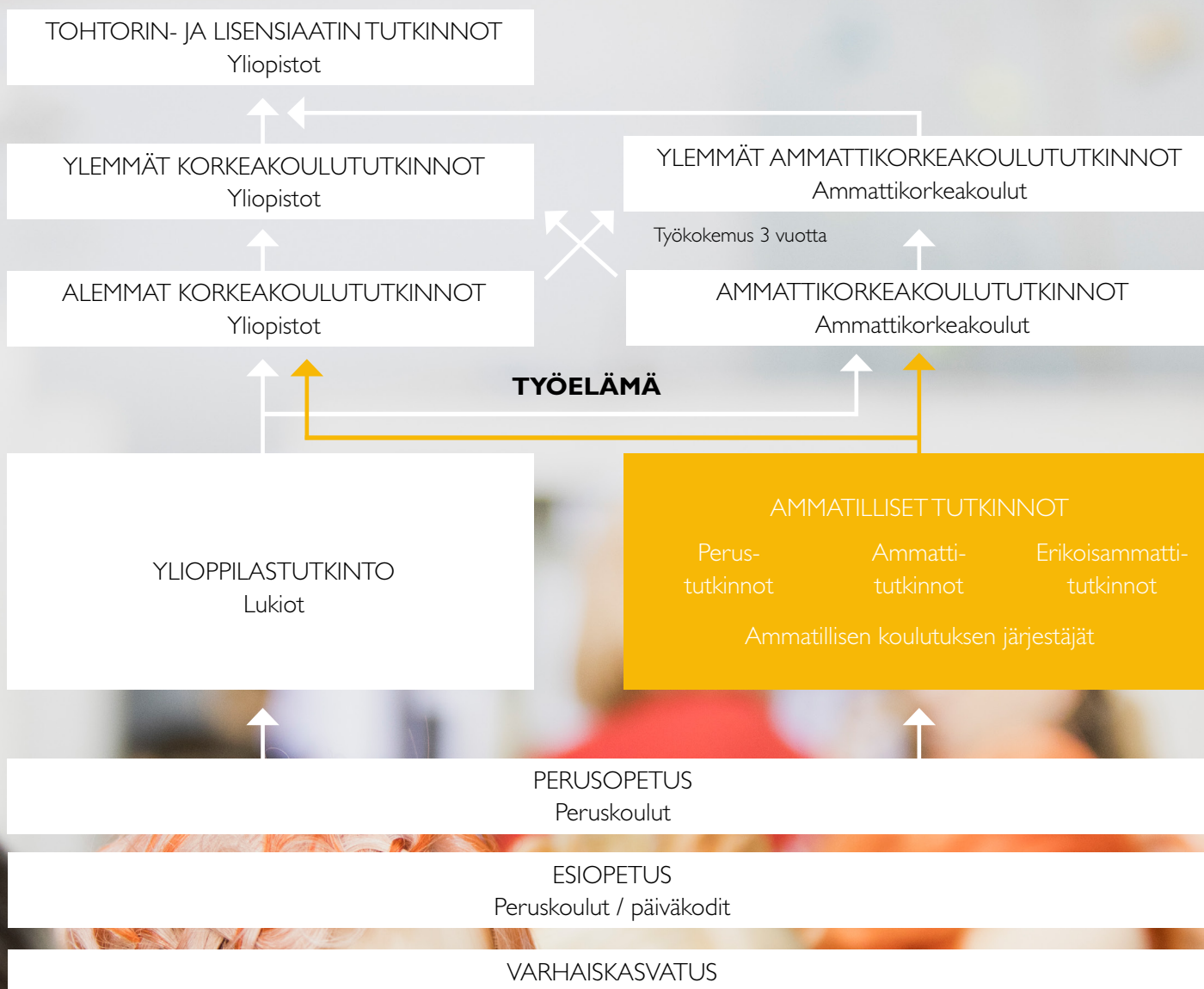
– NY-yrittäjyys ja opiskelijavaihto olivat molemmat hienoja kokemuksia, joita voi todellakin suositella kaikille. Vaihto inspiroi minua hakemaan jatko-opiskelemaan Oulun yliopiston interkulttuuriseen opettajakoulutukseen. Mutta se ei ole ainoa vaihtoehto: hain myös insinöörintilinjalle ja armeijaan. Katsotaan nyt, mikä näistä suunnitelmista sitten tärpää tai minkä valitsen, Fanni nauraa. ●

Fanni Heikkinen oli kuukauden opiskelijavaihdossa Italiassa. Kokemus avartti ja sytytti Fannissa halun opiskella lisää kansainvälisessä ympäristössä. Oppilaitoksessa Fanni pääsi muun muassa maalaamaan.

Suomen tutkinto- ja koulutusjärjestelmä

Ammatilliset perustutkinnot

AMMATTIOPISTOSTA LÖYDÄT TAATUSTI MIELUISAN PERUSTUTKINNON JA OSAAMISALAN. TARJOLLA ON 42 PERUSTUTKINTOA AUTOALASTA VÄLINEHUOLTOALAAN (1.8.2021 ALKAEN). VALITSE SEURAAVILTA SIVUILTA OMA POLKUSI.

HUMANISTISET JA TAIDEALAT

16

Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto
Musiikkialan perustutkinto
Sirkusalan perustutkinto
Taideteollisuusalan perustutkinto
Tanssialan perustutkinto

KAUPPA, HALLINTO JA OIKEUSTIETEET

16

Liiketoiminnan perustutkinto

LUONNONTIETEET

17

Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto

TIETOJENKÄSITTELY JA TIETOLIIKENNE (ICT)

17

Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto

TEKNIIKAN ALAT

17

Autoalan perustutkinto
Elintarvikealan perustutkinto
Kaivosalan perustutkinto
Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto
Laboratorioalan perustutkinto
Lentokoneasennuksen perustutkinto
Maanmittausalan perustutkinto
Pintakäsittelyalan perustutkinto
Prosessiteollisuuden perustutkinto
Puuteollisuuden perustutkinto
Rakennusalan perustutkinto
Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto
Talotekniikan perustutkinto
Teknisen suunnittelun perustutkinto
Tekstiili- ja muotialan perustutkinto
Veneenrakennusalan perustutkinto

MAA- JA METSÄTALOUSALAT

20

Hevostalouden perustutkinto
Kalatalouden perustutkinto
Maatalousalan perustutkinto
Metsäalan perustutkinto
Puutarha-alan perustutkinto

TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT

21

Hammastekniikan perustutkinto
Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto
Lääkealan perustutkinto
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto
Välinehuoltoalan perustutkinto

PALVELUALAT

22

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto
Liikunnanohjauksen perustutkinto
Logistiikan perustutkinto
Matkailualan perustutkinto
Merenkulkualan perustutkinto
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinto
Ravintola- ja catering-alan perustutkinto
Turvallisuusalan perustutkinto

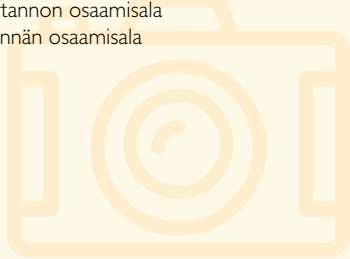
AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINTOJEN
LISTAUS S. 24

MEDIA-ALAN JA KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINTO

Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinnon suorittanut voi toimia julkisen sektorin, yritysten, muiden mediayhteisöjen tai -toimijoiden palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä tai ammatinharjoittajana. Hän pystyy kehittämään ammatillisia taitojaan ja työsuorituksiaan ja kykenee oppimaan tietoja ja taitoja muuttuvissa työtilanteissa sekä osaa toimia monipuolisesti media-alan ja kuvallisen ilmaisun erilaisissa työtehtävissä.

- KUVALLISEN ILMAISUN TOTEUTTAJA
Kuvallisen ilmaisun osaamisala
- MEDIAPALVELUIDEN TOTEUTTAJA
Audiovisuaalisen viestinnän osaamisala
Julkaisu- ja painotuotannon osaamisala
Painoviestinnän osaamisala

"Omassa ammatissani parasta on töiden monipuolisuus ja luovuus. Tuntuu hienolta nähdä oma jälki valmiissa tuotteissa tai vaikkapa lehden sivuilla. On mielenkiintoista, kuinka merkittävästi graafinen suunnittelu vaikuttaa elämäämme arjen tasolla. Esimerkiksi tuotteiden ulkonäöllä on merkitystä kuluttajan ostopäätöksiin. Minulle on tärkeää, että tulevaisuudessa pääsen myös itse toimimaan vaikuttajana."

Henriikka Silvennoinen valmistui Gradia Jyväskylästä ja jatkaa graafisen alan opintojaan Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa.

MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINTO

Musiikkialan perustutkinnon suorittanut osaa toimia itsenäisesti musiikkialan työtehtävissä ja esiintymistilanteissa. Hän tuntee musiikkialan toimintaympäristön ja käyttää musiikkialan osaamistaan sujuvasti erilaisissa työtilanteissa. Musiikkialan perustutkinnon suorittanut pyrkii työssään korkeaan laatuun ja esteettiseen vaikuttavuuteen.

- MUSIIKKITEKNOLOGI
Musiikkitekniikan osaamisala
- MUUSIKKO
Musiikin osaamisala
- PIANONVIRITTÄJÄ
Pianonvirityksen osaamisala

SIRKUSALAN PERUSTUTKINTO

Sirkusalan perustutkinnon suorittanut työskentelee esiintyjänä sekä sirkuskoulujen ja -kerhojen ohjaustoiminnassa. Alan työpaikkoja ovat esimerkiksi sirkukset, teatterit, nuorisosirkukset ja harrastekerhot sekä järjestöt.

- SIRKUSARTISTI

TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINTO

Taideteollisuusalan perustutkinnon suorittanut suunnittelee ja valmistaa tuotteita, tiloja ja palveluita käyttäen perinteisiä työtapoja ja nykytekniikkaa. Alalle on tyypillistä esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen, kädentaidot sekä yrittäjyys. Perustutkinnon suorittanut osaa suunnitella omaa työtään ja hankkia monipuolisesti tietoa alaltaan sekä hallitsee alansa tyypillisimmät materiaalit, työvälineet ja valmistusmenetelmät. Hän työskentelee laatu- ja kustannustietoisesti kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tutkinnon suorittanut työskentelee valmistus-, myynti-, markkinointi- tai huoltotehtävissä pienyrityksissä, palvelutehtävissä alan liikkeissä, teollisuusyrityksissä sekä neuvontajärjestöissä.

- ARTESAANI
Jalometallialan osaamisala
Käsityön ohjaustoiminnan osaamisala
Metallisepäälän osaamisala
Puusepäälän osaamisala
Restaurointialan osaamisala
Saamenkäsityön osaamisala
Sisustusalan osaamisala
Soitinrakennusalan osaamisala
Tuotteen valmistuksen osaamisala
Verhoilualan osaamisala
- KELLOSEPPÄ
Kello- ja mikromekaniikan osaamisala
- MIKROMEKAANIKKO
Kello- ja mikromekaniikan osaamisala

TANSSIALAN PERUSTUTKINTO

Tanssialan perustutkinnon suorittanut työskentelee esiintyjänä, tanssin ohjaajana ja koreografina. Alan työpaikkoja on esimerkiksi tanssiryhmissä, teattereissa ja viihdeteollisuuden yrityksissä.

- TANSSIJA

KAUPPA, HALLINTO JA OIKEUSTIETEET

LIIKETOIMINNAN PERUSTUTKINTO

Liiketoiminnan perustutkinnon suorittaneella on on asiakaslähtöistä liiketoimintaosaamista, viestintä- ja vuorovaikutusosaamista, kielitaitoa sekä talouden hallinnan osaamista. Hän toimii erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä. Hänellä on perusvalmiudet yrittäjyyteen ja valmiudet kehittyä lähiesimiestehtäviin. Opiskelija voi valintojensa pohjalta hankkia osaamista esimerkiksi seuraavilta alueilta: asiakaspalvelu, myynti ja palvelumuotoilu, kirjanpito, palkanlaskenta, laskutus ja reskontran hoitaminen ja finanssipalvelut sekä asiakkaiden hoitaminen. Tutkinnon suorittanut voi työskennellä esimerkiksi asiakaspalvelun ja myynnin, markkinointiviestinnän, palvelumuotoilun, talouden sekä toimisto- tai kirjastopalvelujen tehtävissä erilaisissa organisaatioissa.

- MERKONOMI

"Parasta ammatissani on olla tekemisissä erilaisten ihmisten kanssa. On hienoa, että jokainen päivä on täysin erilainen. Pääsen ratkaisemaan erilaisia ongelmatilanteita, joista opin joka kerta jotain uutta."

Siiri Simpanen opiskelee Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omniassa merkonomiksi ja suorittaa samalla ylioppilastutkinnon lukiossa.

LUONNONTIETEET

LUONTO- JA YMPÄRISTÖALAN PERUSTUTKINTO

Luonto- ja ympäristöalan perustutkinnosta voi valmistua alan eri tehtäviin. Luonto-ohjaaja osaa toimia luontoon liittyvissä käytännön ohjaustehtävissä. Hän omaa hyvät tiedot luonnosta ja sen ilmiöistä ja osaa kertoa ryhmälle luonnosta ja huolehtia ryhmän turvallisuudesta. Luonnonvaratuottaja osaa hyödyntää paikallista luontoa luonnonvaratuotalla. Hän osaa huolehtia marjojen, sienten ja yrttien keräyksestä ja jatkojalostuksesta. Poronhoitaja osaa huolehtia poroelinkeinojen kannattavuudesta, porojen hyvinvoinnista ja ympäristön kestäväyydestä. Hän osaa toimia paliskuntayhteisössä ja itsenäisenä yrittäjänä sekä saamelaisen kulttuurin ylläpitäjänä ja kehittäjänä. Ympäristönhoitaja osaa toimia ympäristön kunnostamisen, hoidon ja seurannan erilaisissa työtehtävissä. Ympäristönhoitaja osaa toimia materiaalien hyödyntämisen ja jätehuollon erilaisissa työtehtävissä turvallisesti.

- LUONNONVARATUOTTAJA
Luontoalan osaamisala
- LUONTO-OHJAAJA
Luontoalan osaamisala
- PORONHOITAJA
Porotalouden osaamisala
- YMPÄRISTÖNHOITAJA
Ympäristöalan osaamisala
- YMPÄRISTÖNHUOLTAJA
Ympäristöalan osaamisala

TIETOJENKÄSITTELY JA TIETOLIIKENNE (ICT)

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN PERUSTUTKINTO

Tieto- ja viestintäteknikan perustutkinnon suorittaneella on alan tehtävissä edellytetty ammattitaito, ja hän osaa toimia yhteistyökykyisesti tieto- ja viestintäteknisessä ympäristössä. Hän osaa käyttää alan sanastoa, selvittää asiakkaan tarpeita ja tehdä asiakaslähtöisiä ratkaisuja tieto- ja viestintäteknisiin tehtäviin liittyen. Hän varmistaa, että työn lopputulos vastaa työlle asetettuja vaatimuksia. Opinnit suunnataan tutkintotilaisuuksien mukaan.

- ELEKTRONIIKKA-ASENTAJA
- HYVINVOINTITEKNOLOGIA-ASENTAJA
- IT-TUKIHENKILÖ
- OHJELMISTOKEHITTÄJÄ
- TIETOVERKKOASENTAJA

"Ammatissani on parasta, kun pääsee näkemään digitalisaation hyödyt ja rakentamaan maailmaa eteenpäin sen avulla. Verkkosivu- ja ICT-teknologioita hyödyntämällä esimerkiksi viestintä ja päätöksenteko ovat tehostuneet paljon. Olen osallistunut ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien ammattitaidon SM-kilpailuun Taitajaan. Olenkin verkkosivujen tuottaminen -lajin hallitseva suomenmestari."

Heikki Miinalainen opiskelee Business College Helsingissä tieto- ja viestintäteknikan perustutkintoa.

TEKNIKAN ALAT

AUTOALAN PERUSTUTKINTO

Autoalan toimintaympäristö on kansainvälinen ja verkostoitunut. Alalla tarvitaan monenlaisia ja monipuolisia osaajia. Asiakaslähtöisyys ja palvelun laadun merkitys korostuvat kaikissa tehtävissä. Edellytyksinä ovat alan monipuolinen osaaminen, teknisten taitojen soveltaminen sekä hyvät asiakaspalvelu- ja yhteistyötaidot. Haasteina ovat uuden tekniikan jatkuva seuraaminen ja soveltaminen sekä materiaalien uudelleenkäyttö.

- AJONEUVOASENTAJA
Autotekniikan osaamisala
- AUTOKORINKORJAAJA
Autokorinkorjauksen osaamisala
- AUTOMAALARI
Automaalauksen osaamisala
- AUTOMYYJÄ
Automyynnin osaamisala
- PIENKONEKORJAAJA
Moottorikäyttöisten pienkoneiden korjauksen osaamisala
- VARAOSAMYYJÄ
Varaosamyynnin osaamisala

Autoalasta tekee kiinnostavan jatkuvasti kehittyvä tekniikka sekä yhä haasteellisemmat vikojen diagnosoinnit. Autossa saattaa esimerkiksi olla vika, jota on jo saatettu selvittää toisella korjaamolla. On todella palkitsevaa, kun löytää tällaisen vian ja saa auton toimimaan. Samalla kiittää asiakas.

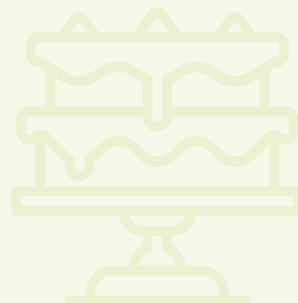
Henri Elenius on valmistunut Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedusta ajoneuvoasentajaksi.

ELINTARVIKEALAN PERUSTUTKINTO

Elintarvikealaan sisältyy meijeri- ja elintarviketeollisuus, joka jakautuu leipomo-, liha-, eines-, makeis-, mylly- ja panimoteollisuuteen. Alalla toimivien on tunnettava elintarviketeknologiaa, alkutuotantoa ja raaka-aineiden koostumus. Teknisen ammattitaidon lisäksi tarvitaan kykyä oppia jatkuvasti uutta, hahmottaa kokonaisuuksia ja työskennellä yhdessä toisten kanssa. Elintarvikevalvonnan siirtyminen viranomaisilta yritysten omavalvonnaksi on lisännyt työn vaatimuksia ja vastuullisuutta.

- ELINTARVIKKEIDEN VALMISTAJA
Elintarviketeknologian osaamisala
- LEIPURI-KONDIITTORI
Leipomoalan osaamisala
- LIHATUOTTEIDEN VALMISTAJA
Liha-alan osaamisala
- MEIJERISTI
Meijeritalan osaamisala

KAIVOSALAN PERUSTUTKINTO

Alalla työskennellään kaivoksissa ja rikastamoissa eri kaivosyhtiöiden ja aliurakoitsijoiden palveluksessa. Työtehtävät liittyvät louhintaan, kallion tutkimustyöhön, varustelutöihin, kaluston huoltoon, tuotannon käynnissä- ja kunnossapitoon, rikastukseen sekä prosessiautomaatioon. Nykyaikainen kaivostyö on tehokasta, tietotekniikkaa laajasti hyödyntävää ja koneellistettua työtä. Kaivosyhtiössä työturvallisuus ja ympäristöasiat ovat tärkeässä roolissa.

- KAIVOSTYÖNTEKIJÄ
Kaivostyön osaamisala
- RIKASTAJA
Rikastuksen osaamisala

KONE- JA TUOTANTOTEKNIIKAN PERUSTUTKINTO

Kone- ja tuotantotekniikan teollisuudella on Suomen kansantaloudessa ja ulkomaankaupassa keskeinen asema. Alan työllistävä vaikutus on suuri, ja yli puolet tuotannosta menee vientiin. Koneiden ja laitteiden toiminnan ja rakenteen tunteminen, työvälineiden ja työstökoneiden käytön hallinta sekä työpiirustusten ja kytkentäkaavioiden lukutaito ovat alan ammatillisia perustaitoja. Alalla edellytetään erilaisten valmistustekniikoiden osaamista, asennus-, automaatio- ja kokoonpanotöiden hallitsemista sekä koneiden käyttö- ja kunnossapitotaitoja.

- KONEASENTAJA
Asennuksen ja automaation osaamisala
- KONEAUTOMAATIOASENTAJA
Asennuksen ja automaation osaamisala
- KONEISTAJA
Tuotantotekniikan osaamisala
- LEVYSEPPÄHITSAAJA
Tuotantotekniikan osaamisala
- MUOVI- JA KUMITUOTEVALMISTAJA
Tuotantotekniikan osaamisala

LABORATORIOALAN PERUSTUTKINTO

Laboratorioalalla työtehtävät liittyvät laadunvalvontaan, tuotantoprosessin seurantaan, tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Laboratorioissa tehdään luonnontieteellistä perustutkimusta, kehitetään tuotteita ja tuotantomenetelmiä sekä seurataan teollisuuden tuotteiden, elintarvikkeiden ja ympäristön laatua, puhtautta ja turvallisuutta. Tulevaisuudessa laitetekniikan ja analyysien kehittyminen sekä kansainvälistyminen korostavat alan työntekijöiden ammatillista osaamista ja kielitaitoa.

- LABORANTTI

"Innostuin opiskeluaikana ammattitaitokilpailuista. Voitin hopeaa sekä SM-kilpailu Taitajassa että MM-kilpailu WorldSkillsissä. Seuraavaksi aion osallistua ammattitaidon EM-kilpailu EuroSkillsiin. Kilpailemiseen jää koukuun. Tykkään haastaa itseäni ja oppia uusia asioita. On mielenkiintoista tutustua ihmisiin, oppia uusia tekniikoita ja nähdä, miten oman alan työtehtäviä tehdään muissa maissa."

Pinja Harakkamäki on valmistunut Tampereen seudun ammattiopisto Tredusta laborantiksi. Samalla hän suoritti ylioppilastutkinnon.

LENTOKONEASENNUKSEN PERUSTUTKINTO

Tutkinto antaa valmiudet ilma-alusten huolto-, muutos- ja korjaustehtäviin. Ala ja tutkinto ovat kansainvälisiä ja edellyttävät ammatilliselta tarkkuutta, ehdotonta ohjeiden noudattamista, kielitaitoa sekä laaja-alaista teknistä osaamista. Työt muodostuvat päivittäisistä tarkastuksista (linjahuolto), laitevaihtoista, vikakorjauksista ja laitekorjauksista. Lupakirjaluokasta riippuen työ voi kohdistua rakenteisiin, moottoreihin, järjestelmiin, sähkö- ja avioniikkalaitteisiin sekä järjestelmiin. Jako on samanlainen lentokone- ja helikopterihuollossa. Perustutkinnon suorittuaan avioniikka-asentaja, lentokoneasentaja ja lentokonehuoltaja voivat hakeutua ilmailualan työnantajan palvelukseen.

- AVIONIikka-ASENTAJA
Avioniikan osaamisala
- LENTOKONEASENTAJA
Lentokoneasennuksen osaamisala
- LENTOKONEHUOLTAJA
Lentokonehuoltotyön osaamisala

MAANMITTAUSALAN PERUSTUTKINTO

Alalla tuotetaan luotettavia ja ajan tasalla olevia karttoja ja numeerisia karttatietokantoja yhteiskunnan ja kansalaisten tarpeisiin. Alan ammatillaiset vastaavat myös kiinteistöjä koskevien tietojen ja monien muiden paikatietojen ajantasaisuudesta ja luotettavuudesta. Työmenetelmät edellyttävät hyvää tietoteknistä osaamista.

- KARTOITTAJA

PINTAKÄSITTELYALAN PERUSTUTKINTO

Pintakäsittely liittyy rakennusten ja erilaisten tuotteiden valmistukseen ja kunnossapitoon. Rakentamisessa ja rakennusten kunnossapidossa pintakäsittely on maalaamista, tapetointia, laatoitusta ja lattioiden päällystystä sekä erilaisten tasoitus- ja rappaustöiden tekemistä. Tuotevalmistuksessa pintakäsittely on tuotteiden maalaamista ja pinnoittamista esimerkiksi sinkillä, nikkelillä, kromilla, hopealla ja kullalla.

- LATTIANPÄÄLLYSTÄJÄ
Lattianpäällystyksen osaamisala
- MAALARI
Rakennusmaalauksen osaamisala
- PINTAKÄSITTELIJÄ
Teollisen pintakäsittelyn osaamisala
Tuotemaalauksen osaamisala

PROSESSITEOLLISUUDEN PERUSTUTKINTO

Prosessiteollisuuden perustutkinnon suorittaneella on perusvalmiudet toimia prosessiteollisuudessa eri alojen tuotannon käyttö- ja käynnissä-pitotehtävissä. Tutkinnon suorittanut osaa käyttää erilaisten tuotteiden valmistus- ja pakkausprosessien koneita ja laitteita turvallisuusohjeiden mukaisesti. Lisäksi hän osaa käyttää prosessiohjauksen automaatiojärjestelmiä ja seurata prosessi- ja kenttälaitteiden toimintaa, valvoa, ohjata ja säätää työalueensa prosesseja ja tehdä käyttäjäkunnossapittoa.

- **PROSESSINHOITAJA**
Biotekniikan osaamisala
Kemianteollisuuden osaamisala
Metallien jalostuksen osaamisala
Paperiteollisuuden osaamisala
- **VALUTUOTEVALMISTAJA**
Valimotekniikan osaamisala

PUUTEOLLISUUDEN PERUSTUTKINTO

Tutkinnon suorittanut opiskelija osaa hyödyntää ja laatia puuteollisuuden alan piirustuksia ja käyttää alan koneita ja laitteita. Hän hallitsee alan työmenetelmät sekä käyttää alan materiaaleja ja tarvikkeita. Hän osaa työskennellä turvallisesti ja taloudellisesti puuteollisuuden työtehtävissä. Tutkinnon suorittanut voi työskennellä suuntautumisestaan riippuen puurakenneosien valmistustehtävissä (kuten CLT-levyjen, hirsirakenteiden, puusepän tai levykalustetuotteiden valmistustehtävissä), sahateollisuuden tai puulevyteollisuuden valmistus- tai jatkojalostustehtävissä (kuten vane-ri- tai lastulevyjen valmistusprosessissa).

- **LEVYPROSESSINHOITAJA**
Puulevyteollisuuden osaamisala
- **PUUSEPPÄ**
Puusepäniteollisuuden osaamisala
- **SAHAPROSESSINHOITAJA**
Sahateollisuuden osaamisala
- **TEOLLISUUSPUURAKENTAJA**
Puurakenneteollisuuden osaamisala

RAKENNUSALAN PERUSTUTKINTO

Rakennusalan ammattilaiset vastaavat asuin-, työpaikka- ja vapaa-ajan tilojen ja rakennusten, liikenneverkkojen, erilaisten ympäristörakenteiden sekä vesihuoltoverkon ja energiahuoltoverkon uudisrakentamisesta ja jatkuvasta kunnossapidosta. Toiminta sijoittuu perinteisesti kotimaahan, mutta nykyisin yhä suurempi osuus on kansainvälistä toimintaa. Nykypäivän rakentajilla täytyy olla valmiudet työskennellä korjausrakennustyömaalla.

- **KIVIRAKENTAJA**
Kivialan osaamisala
- **MAARAKENNUSKONEENKULJETTAJA**
Maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala
- **MAARAKENTAJA**
Maarakennuksen osaamisala
- **TALONRAKENTAJA**
Talonrakennuksen osaamisala

SÄHKÖ- JA AUTOMAATIOALAN PERUSTUTKINTO

Sähköalan ammattilaisia tarvitaan sähköön tuottamisen, jakelun ja siirron, sähköistuksen sekä sähköasennusten, korjauksen ja huollon sekä automaation ja kunnossapidon ammattitehtävissä. Sähkö- ja automaatioalan ammattilainen asentaa ja huoltaa kiinteistöjen ja laitosten sähkö- ja automaatiojärjestelmiä tai sähköjakeluverkkoja.

- **AUTOMAATIOASENTAJA**
- **SÄHKÖASENTAJA**

"Tiesin jo pienestä, että minusta tulee sähkö-asentaja. Rakentelin mökillä majaan kaikkia mahdollisia laitteita. Siellä oli valot, ikkuna tuulilasinpyyhkimellä ja tietysti radio. Kiinnostuin kuitenkin jo varhain myös ohjelmoinnista, ja automaatioalassa yhdistyykin sopivasti nämä molemmat osaamisalat."

Jesse Leskinen on suorittanut sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon Savon ammattiopistossa Kuopiossa. Hän suoritti tutkinnon molemmat suuntautumislinjat, eli opiskeli sekä automaatioasentajaksi että sähköasentajaksi. Nyt hän suorittaa työn ohessa sähkö- ja automaatioalan ammattitutkintoa.

TALOTEKNIIKAN PERUSTUTKINTO

Talotekniikan perustutkinnon suorittanut työskentelee uudis- ja korjausrakennustyömailla LVI-urakoita tekevän yrityksen palveluksessa. Hän asentaa esimerkiksi vesijohtoja, varaajia, pesuallaita, wc-istumia, vesihanoja ja viemäriputkistoja sekä lämpöjohtoja, lämmityskattiloita, öljypolttimia ja ilmastointilaitteita. Työtä on tarjolla myös kiinteistöjen huollossa, rakennustuoteteollisuudessa (esim. elementtiteollisuudessa) sekä kuntien vesi-, viemäri- ja energialaitosten palveluksessa.

- **ILMANVAIHTOASENTAJA**
Ilmanvaihtotasennuksen osaamisala
- **KYLMÄASENTAJA**
Kylmäsennuksen osaamisala
- **LÄMMITYSLAITEASENTAJA**
Putkiasennuksen osaamisala
- **PUTKIASENTAJA**
Putkiasennuksen osaamisala
- **RAKENNUSPELTISEPPÄ**
Eristyksen ja rakennuspeltiasennuksen osaamisala
- **TEKNINEN ERISTÄJÄ**
Eristyksen ja rakennuspeltiasennuksen osaamisala

TEKNISEN SUUNNITTELUN PERUSTUTKINTO

Teknisen suunnittelun perustutkinnon suorittanut kokoaa ja välittää tietoa suunnitteluprojektin toteuttamiseksi. Hän hyödyntää ja tuottaa tietomalleja sekä suunnitelma-asiakirjoja sekä työskentelee asiakaspalveluhenkilöstä, laatutietoisesti, vastuullisesti ja kustannustehokkaasti. Lisäksi hän voi toimia visualisointi- tai 3D-mallinnukseen ja -tulostusosaamiseen liittyvissä tehtävissä. Hän voi sijoittua yritysten, kuntien tai valtionhallinnon palvelukseen suunnitteluprojekteihin avustaviin ja tukeviin työtehtäviin. Hän työskentelee suuntautumisensa mukaisesti rakennusteknisessä suunnittelussa, teollisuuden suunnittelussa tai yhdyskuntateknisessä suunnittelussa.

- **SUUNNITTELUASSISTENTTI**

TEKSTIILI- JA MUOTIALAN PERUSTUTKINTO

Tekstiili- ja muotialan perustutkinnon suorittanut työskentelee suuntautumisensa mukaan joko valmistus-, myynti-, markkinointi- tai huoltotehtävissä. Alan työpaikkoja ovat tekstiilejä, vaatteita, asusteita tai jalkineita valmistavat yritykset. Lisäksi työpaikkoja on myymälöissä, puvustamoissa, pesuloissa, vuokraamoissa tai muissa palveluyrityksissä. Designtekstiilien valmistaja suunnittelee ja valmistaa yksilöllisiä tekstiilituotteita uusilla tai perinteisillä menetelmillä ja tekniikoilla tai niiden yhdistelmillä. Mittatilausompelija valmistaa vaatteita mittatilaustyönä. Modisti valmistaa päähineitä ja asusteita. Muotiassistentti toimii assistenttina muodin alalla. Ompelija valmistaa tuotteita sarjatuotannon eri vaiheissa. Sisustustekstiilien valmistaja valmistaa sisustustekstiilejä ja -tuotteita. Suutari valmistaa ja korjaa jalkineita. Tekstiilien valmistaja valmistaa tekstiilimateriaaleja ja tekstiilejä teollisuudessa. Tekstiilihuoltaja tekee tekstiilihuoltoalan töitä pesulassa tai vastaavassa työympäristössä. Vaatturi valmistaa vaatteita vaatturityönä.

- DESIGNTEKSTIILIEN VALMISTAJA
- MITTATILAUSOMPELIJA
- MODISTI
- MUOTIASSISTENTTI
- OMPELIJA
- SISUSTUSTEKSTIILIEN VALMISTAJA
- SUUTARI
- TEKSTIILIEN VALMISTAJA
- TEKSTIILIHUOLTAJA
- VAATTURI

"Ammatissani parasta on vaatteiden tekemisen käytännöllisyys ja hyödyllisyys yhdistettynä luovuuteen ja estetiikkaan. On mahtavaa osata korjata jo olemassa olevia vaatteita, mutta on myös ihanaa päästä rakentamaan jotain uutta. Opiskelujeni lisäksi teen omia, vähän erikoisempia ompelu- ja käsityöprojekteja NY-yritykseni kautta."

Enni Tulla opiskelee vaatturiksi Gradia Jyväskylässä. Aikaisemmin hän on suorittanut myös käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon ja lukio-opinnot.

VEENEENRAKENNUSALAN PERUSTUTKINTO

Veneenrakennusalan perustutkinnon suorittaneen työ on laaja-alaista siten, että yhdelle henkilölle voi kuulua esimerkiksi lujitemuovityötä, puusepäntyötä, kone- ja laiteasennuksia, LVI-asennusta, heikkovirta-asennusta ja vielä näiden ja veneen ominaisuuksien suunnittelua. Veneenrakennuksen perustutkinnon suorittanut rakentaa lujitemuovi- ja puuveneitä sekä veneenosia lujitemuovista, puusta ja metallista sekä asentaa ja huoltaa erilaisia veneissä käytettäviä laitteita ja moottoreita. Hän työskentelee laatu- ja kustannustietoisesti kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Alan työpaikkoja on veneveistämöissä ja -verstaissa ja venetelakoilla.

- VENEENRAKENTAJA

HEVOSTALouden PERUSTUTKINTO

Hevoshoidoalalla voi erikoistua hevosten kengittämiseen, varusteiden valmistamiseen ja huoltoon, monipuolisiin hevospalvelujen tarjoamiseen tai hevoskasvatukseen. Hevostenhoitajan työ sisältää hevosten hoitamisen lisäksi entistä enemmän asiakaspalvelua. Ratsastuksenohjaajat toimivat ratsastuksenopettajien apuna ratsastuskouluissa ja usein myös yrittäjänä. Ratsastuksenohjaajilla on usein vastuullaan tallin toiminnan ja hevosten hoidon organisointi ja tallityöt.

- HEVOSTENHOITAJA
- RATSASTUKSEN OHJAAJA

KALATALouden PERUSTUTKINTO

Alan toimintasektoreita ovat kalastus, kalanviljely, kalanjalostus, kalatuotteiden markkinointi ja myynti sekä kalastusmatkailu. Kalavesien hoito sekä kalastusvälineiden ja -tarvikkeiden myynti kuuluvat myös alan toimintaan.

- KALANJALOSTAJA
- KALANVILJELIJÄ
- KALASTAJA
- KALASTUKSEN OHJAAJA

MAATALOUSALAN PERUSTUTKINTO

Maatalous on luonnosta saatavien raaka-aineiden tuottamista ja jalostamista. Kasvin- ja kotieläintuotannon rinnalla alalla harjoitetaan maatilamatkailua, koneurakointia, maataloustuotteiden jatkojalostamista ja ympäristön hoitoa sekä palvelee loma-asukkaita. Myös turkistalous ja rehunvalmistus kuuluvat alaan. Ammatteja ovat maaseutuyrittäjä, maanviljelijä, lomittaja, maataloustarvikemyyjä, maatilamatkailuyrittäjä, eläintenhoitaja ja maataloustuotteiden jatkojalostaja. Myös turkistarhaus tarjoaa työtä alan osaajille. Kasvavana osa-alueena ovat koneurakointi- ja alihankintatyöt.

- ELÄINTENHOITAJA
Eläinten hoidon osaamisala
- MAASEUTUYRITTÄJÄ
Maatalousteknologian osaamisala
Maatilatalouden osaamisala
- TURKISTARHAAJA
Turkistalouden osaamisala

METSÄALAN PERUSTUTKINTO

Metsäalan keskeiset toiminnot ovat metsien hoito, puunhankinta, metsien monikäyttö ja metsien suojelu. Metsäkoneiden ja puutavara-auton kuljettajien tarpeen ennakoidaan kasvavan lähivuosina. Myös metsureista on monin paikoin pulaa. Metsäpalvelujen tuottajat voivat työllistyä myös erä- ja luontomatkailun tehtäviin sekä toimia yrittäjänä.

- **METSURI-METSÄPALVELUJEN TUOTTAJA**
Metsätalouden osaamisala
- **METSÄENERGIAN TUOTTAJA**
Metsäenergian tuotannon osaamisala
- **METSÄKONEASENTAJA**
Metsäkoneasennuksen osaamisala
- **METSÄKONEENKULJETTAJA**
Metsäkoneenkuljetuksen osaamisala

PUUTARHA-ALAN PERUSTUTKINTO

Puutarha-alan perustutkinnon suorittaneella on laaja-alainen puutarha-alan perusosaaminen ja syvempää osaamista kukka- ja puutarhakaupasta, puutarhatuotannosta tai viheralalta. Kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan suorittanut puutarhuri osaa käsitellä, myydä ja hinnoitella kukka- ja puutarhakaupan tuotteita, tarvikkeita ja palveluja. Puutarhatuotannon osaamisalan suorittanut puutarhuri osaa työskennellä avomaalla ja katetuissa tiloissa kasvattaen puutarha-alan tuotteita asiakkaille. Viheralan osaamisalan suorittanut puutarhuri osaa rakentaa ja kunnossapitää turvallisia, viihtyisiä ja luonnon monimuotoisuutta tukevia ympäristöjä. Puutarha-alan perustutkinnon suorittanut puutarhuri voi toimia kukka- ja puutarhakaupassa tuotteiden ja palveluiden myyntitehtävissä, viljelijänä puutarhatuotannossa tai viherrakentamisen tai viheralueiden kunnossapitotehtävissä.

- **PUUTARHURI**
Kukka- ja puutarhakaupan osaamisala
Puutarhatuotannon osaamisala
Viheralan osaamisala

"Parasta ammatissani on se, että töitä saa tehdä käsillä sekä se, että työssä saa ratkaista erilaisia ongelmia. On palkitsevaa, kun työn lopputuloksen näkee välittömästi. Olen ollut kolme vuotta työelämässä valmistumisen jälkeen. Nyt työskentelen entisessä oppilaitoksessani Omniassa puutarha-alan ohjaajana ja avustan opetuksessa. Teen myös tuntiopettajan töitä opettaen viheralueiden puutöitä, eli esimerkiksi terassien rakentamista.

Miikka Kääntä on opiskellut puutarha-alan perustutkinnon Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omniassa.

HAMMASTEKNIIKAN PERUSTUTKINTO

Hammastekniikan perustutkinnon suorittanut toimii mallintamiseen ja purennan kuntouttamiseen liittyvissä työtehtävissä hammaslaboratoriossa, erikoishammasteknikon potilasvastaanoton toimintaan liittyvissä tehtävissä, myynti- ja konsultointitehtävissä, hammastarvikeliikkeissä tai työpaikkaohjaajana. Tutkinnon suorittanut voi työskennellä joko yksityisen tai julkisen sektorin palveluksessa tai yrittäjänä. Hän osaa valmistaa vääntimusten mukaisesti kipsimalleja, jäljennöslusikoita ja kaavioita, purentaa kuntouttavia laitteita sekä korvata proteettisesti asiakkaalle puuttuvat hampaat siihen kuuluvine korjaus- ja muutostöineen sekä hyödyntää asiakaslähtöisesti tarvittavia hammasteknisiä erityisratkaisuja.

- **HAMMASLABORANTTI**

KASVATUS- JA OHJAUSALAN PERUSTUTKINTO

Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon suorittanut omaa ohjauksen, kasvatuksen ja kommunikoinnin tehtävissä tarvittavaa monipuolista osaamista. Alalla tarvitaan hyviä viestintä- ja vuorovaikutustaitoja sekä kykyä ottaa huomioon taustaltaan erilaisten ja eri-ikäisten ohjauksen ja tuen tarpeet. Lastenohjaaja työskentelee varhaiskasvatuksen tehtävissä huolehtimalla lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Nuoris- ja yhteisöohjaajan työ on eri ikäisten ohjaus-, opastus- ja tukityötä, jonka painopiste on osallisuuden lisääminen, kansalaistoiminta ja monikulttuurinen työ. Kommunikaation ja viittomakielen ohjaaja toimii viittomakielisten, kuulo- ja näkövammaisten, kielihäiriöisten sekä puhevammaisten ohjaus-, kasvatus- ja avustamistehtävissä.

- **KOMMUNIKAATION JA VIITTOMAKIELEN OHJAAJA**
Kommunikaation ja viittomakielisen ohjauksen osaamisala
- **LASTENOHJAAJA**
Varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisala
- **NUORIS- JA YHTEISÖOHJAAJA**
Nuoris- ja yhteisöohjauksen osaamisala

LÄÄKEALAN PERUSTUTKINTO

Lääkealan perustutkinnon suorittaneet työskentelevät yksityisellä ja julkisella sektorilla logistiikan, toimistotehtävien, tietotekniikan, tuotannon, klinisen tutkimuksen, myyntilupa-asoiden, tuotekehityksen ja viranomais-toiminnan tehtävissä. Lääkealan perustutkinnon suorittanut lääketeknikko osaa toimia moniammatillisessa työyhteisössä lääkealan eri tehtävissä hyödyntäen tietotekniikan, lääkealan logistiikan ja laatutyön ammatillista osaamistaan. Hänellä on erityisosaamista ja työelämän edellyttämä ammattitaito vaihtoehtoisesti apteekkityössä, sairaala-apteekkityössä, lääketieteellisyydessä tai lääketukkauppatyössä.

- **LÄÄKETEKNIKKO**
Apteekialan osaamisala
Lääkealan osaamisala

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINTO

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset perusvalmiudet ammattialan eri tehtäviin ja erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvällä osa-alueella. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut voi työskennellä erilaisissa hoidon ja huolenpidon, vanhus- ja vammaispalvelujen, mielenterveys- ja päihdetyön, kotihoitoon, varhaiskasvatuksen, lastensuojelun, lapsiperheiden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon avohoidon sekä laitoshoidon työtehtävissä.

- **LÄHIHOITAJA**
Ikääntyvien hoidon ja kuntoutumisen osaamisala
Jalkojenhoidon osaamisala
Lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamisala
Mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala
Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala
Suunhoidon osaamisala
Vammaistyön osaamisala
- **PERUSTASON ENSIHOITAJA**
Perustason ensihoidon osaamisala

"Työssäni saa tavata paljon erilaisia ihmisiä, ja se on minusta yksi työn parhaista puolia. Pidän itseni haastamisesta ja uuden oppimisesta. Voisin myös ajatella tekeväni jatko-opintoja valmistumisen jälkeen."

Lea Fältros opiskelee Yrkesakademin i Österbottenissa lähihoitajaksi. Hän on valinnut sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisalan.

VÄLINEHUOLTOALAN PERUSTUTKINTO

Välinehuoltaja voi toimia erilaisissa infektioiden torjuntaan, puhdistamiseen, desinfektioon, pakkaamiseen ja sterilointiin liittyviä toimintoja ja palveluita tuottavissa työpaikoissa. Hän voi työskennellä sosiaali- ja terveydenhuollossa esimerkiksi välinehuoltokeskuksissa, leikkaus- ja anestesiaosastoilla, endoskopiayksiköissä, laboratorioissa, teho-, dialyysi- ja synnytysosastoilla, poliklinikoilla, lääkehuollossa ja suun terveydenhuollon yksiköissä. Välinehuoltaja voi työskennellä myös lääke- ja kemianteollisuudessa, elintarviketeollisuudessa sekä muissa kliinisissä toimintaympäristöissä kuten eläinlääkäriasemien, pieneläinsairaaloiden ja koe-eläinlaitosten välinehuolloissa. Aseptinen toiminta, hyvien hygieniakäytäntöjen noudattaminen ja infektioiden torjunta eri menetelmin on työympäristöstä riippumatta keskeistä välinehuoltajan osaamista. Välineiden tarkistaminen, puhdistaminen, desinfiointi, sterilointi, pakkaaminen, säilyttäminen, varastointi ja kuljettaminen muodostavat välinehuoltoprosessin keskeisen sisällön. Välinehuoltaja tuntee huollettavat välineet nimiltään, ominaisuuksistaan, erityismerkinnöiltään ja huoltotavoiltaan. Hän osaa käsitellä välineitä oikein ja turvallisesti.

- **VÄLINEHUOLTAJA**

HIUS- JA KAUNEUDENHOITOALAN PERUSTUTKINTO

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon suorittaneilla on ammattitaito palvella asiakkaita sekä myydä hius- ja kauneudenhoitoalan tuotteita ja palveluja. Kosmetiikkaneuvojat osaavat ohjata ja neuvoa asiakkaita ihon ja hiusten hoidossa sekä tuotteiden käytössä. Kosmetologit tekevät asiakkaalle kasvo-, jalka- ja käsihoitoja sekä opastavat heitä ihon itsehoidossa ja tuotteiden käytössä. Kampaaajilla ja partureilla on ammattitaito tehdä asiakkaille hiustenleikkauksia kampaaajatyötekniikoilla sekä kampauksia erilaisilla tekniikoilla. Parturit osaavat tehdä hiustenleikkauksia parturityö-tekniikoilla sekä toteuttaa kampauksia sekä partakäsittelyjä.

- **KAMPAAJA**
Kampaaajatyön osaamisala
- **KOSMETIIKKANEUVOJA**
Hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisala
- **KOSMETOLOGI**
Ihon hoidon osaamisala
- **PARTURI**
Parturityön osaamisala

LIIKUNNANOHJAUKSEN PERUSTUTKINTO

Liikunnanohjauksen perustutkinnosta valmistunut ohjaa liikuntaa erilaisille ja eri-ikäisille ryhmille, laatii tarvittaessa fyysistä toimintakykyä ja terveyttä edistäviä henkilökohtaisia liikuntaohjelmia sekä suunnittelee ja johtaa liikuntaan liittyviä projekteja. Hän edistää ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia, terveyttä, toiminta- ja työkykyä sekä ohjaa ihmisiä liikunnalliseen, terveyttä edistävään ja ylläpitävään elämäntapaan.

- **LIIKUNTANEUVOJA**
Liikunnan palvelutuotannon osaamisala
Terveyttä edistävän liikuntaneuvonnan osaamisala
Valmennuksen ja seuratoiminnan osaamisala

LOGISTIIKAN PERUSTUTKINTO

Logistiikka-ala käsittää tässä autokuljetuksen ja varastoinnin sekä lentoaseman logistisia palveluja. Kuljetusalan ammattilainen kuljettaa ihmisiä, tavaroita ja ajoneuvoja paikasta toiseen tehokkaasti ja turvallisesti ja palvelee asiakkaita mahdollisimman hyvin. Varastoalalla toimivat käsittelevät ja siirtävät erilaisia tavaroita varastoihin ja sieltä edelleen kuluttajille. Lentoasemapalveluiden toiminnoissa huolletaan lentoasemalla olevia rakennuksia sekä lentokenttää ja käsitellään rahtia.

- **AUTONKULJETTAJA**
Kuljetuspalvelujen osaamisala
- **LENTOASEMAHUOLTAJA**
Lentoasemapalvelujen osaamisala
- **LINJA-AUTONKULJETTAJA**
Kuljetuspalvelujen osaamisala
- **VARASTONHOITAJA**
Varastopalvelujen osaamisala
- **YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJA**
Kuljetuspalvelujen osaamisala

PALVELUALAT

MATKAILUALAN PERUSTUTKINTO

Matkailualalla tarkoitetaan matkailijoiden tarvitsemien kuljetus-, majoitus-, ravitsemis- ja ohjelmapalvelujen myyntiä ja neuvontaa sekä ohjelma- ja muiden palvelujen järjestämistä erilaisissa matkailuyrityksissä.

- **MATKA-ASiantuntija**
Matkapalvelujen myynnin osaamisala
- **MATKAILUPALVELUJEN TUOTTAJA**
Matkailupalvelujen osaamisala
- **VASTAANOTTOVIRKAILIJA**
Majoituspalvelujen osaamisala

MERENKULKUALAN PERUSTUTKINTO

Suomen ja ulkomaiden välinen meriliikenne on vilkasta. Meriteitse kulkee paljon sekä matkustajaliikennettä että tavaraliikennettä. Aluksen miehistön tehtäviin kuuluvat aluksen purkamisen ja lastauksen valvonta, matkanaikainen navigointi, koneiden käyttö, meri- ja alusturvallisuuden ylläpito sekä tarvittava huolto ja kunnossapito.

- **KORJAAJA**
Kansi- ja konekorjauksen osaamisala
- **LAIVASÄHKÖASENTAJA**
Sähkökäytön osaamisala
- **VAHTIKONEMESTARI**
Konepäällystön osaamisala
- **VAHTIPERÄMIES**
Kansipäällystön osaamisala

PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUALAN PERUSTUTKINTO

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon suorittanut osaa toimia asiakaskohteessa puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan työtehtävissä ja asiakaspalvelutilanteissa asiakaskohteen palvelusopimuksen mukaisesti. Tutkinnon suorittanut voi suunnata ammatillista osaamistaan kiinteistönhoitoon, kotityöpalveluihin tai toimitilahuoltoon osaamisalansa mukaisesti. Asiakaskohteita voivat olla asuinkiinteistöt, hotelli- ja majoitustilat, kaupakeskukset ja myymälätilat, liikennevälineet, oppilaitokset ja päiväkodit, sosiaalihuoltolaitokset, terveydenhuoltolaitokset, teollisuuslaitokset, terveydenhuoltotilat tai uima-allas- ja kylpylätilat.

- **KIINTEISTÖNHOITAJA**
Kiinteistönhoidon osaamisala
- **KODINHUOLTAJA**
Kotityöpalvelujen osaamisala
- **TOIMITILAHUOLTAJA**
Toimitilahuollon osaamisala

PALVELUALAT

RAVINTOLA- JA CATERING-ALAN PERUSTUTKINTO

Ravintola- ja catering-alan perustutkinnon suorittanut työskentelee ruoanvalmistuksen, tarjoilun, asiakaspalvelun sekä hotellin vastaanoton suunnittelu-, toteuttamis- ja myyntitehtävissä. Alan työpaikkoja on esimerkiksi hotelleissa, majoitusliikkeissä, ravintoloissa, catering-alan yrityksissä, suurkeittiöissä, kahviloissa, liikenneasemilla, pikaruoka-, juhlapalvelu- ja matkailuyrityksissä sekä lasti- ja matkustajalaivoilla.

- **KOKKI**
Ruokapalvelun osaamisala
- **TARJOILIJA**
Asiakaspalvelun osaamisala

"Tulevaisuudessa voisin ajatella toimivani yrittäjänä. En välttämättä haaveile omasta ravintolasta, vaan jostain muusta elintarvikealaan liittyvästä yrityksestä. Ammatissani parasta on uusien teknikoiden oppiminen sekä se, että kehittyminen on helposti havaittavissa."

Tommi Karvonen on valmistunut Keudasta Järvenpäästä kokiksi. Hän suoritti samalla ylioppilastutkinnon.

"Työhöni tarjoilijana kuuluu muun muassa päivittäistä asiakaspalvelua, ja olen myös mukana uusien juomalistojen suunnittelussa. Parasta työssäni on asiakkaiden kanssa toimiminen. Pääsen suosittelemaan ja kertomaan tuotteistamme. Asiakkaan tyytyväisyys on aina etusijalla. Kun toteutamme yhdessä keittiön kanssa onnistuneen illallisen tai lounaan, on myös itsellä onnellinen olo."

Leila Karhunen on valmistunut Turun ammatti-instituutista tarjoilijaksi ja suorittanut samalla ylioppilastutkinnon. Nyt hän suorittaa ravintolan asiakaspalvelun ammattitutkintoa oppisopimuksella.

TURVALLISUUSALAN PERUSTUTKINTO

Yhteiskunnan monimutkaistuminen ja ympäristön häiriötekijät lisäävät turva-alan monipuolisten palvelujen tarvetta. Yksityiseen turva-alaan kuuluvat vartiointi, yksityisetsivätoiminta, turvaarakointi, rakenteellinen turvallisuus, lukkosepän toiminta ja tekniset valvontajärjestelmät, turvakonsultointi, tietoturvallisuus ja näihin liittyvä koulutus. Tutkinto antaa perusvalmiudet erilaisissa turva-alan tehtävissä työskentelylle.

- **TURVALLISUUSVALVOJA**

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnon avulla syvennät osaamistasi tai voit todentaa taitosi. Tutkinnot on ensisijaisesti suunnattu jo työelämässä oleville.

AMMATTITUTKINNOT

1. Ajoneuvoalan ammattitutkinto
2. Asioimistulkauksen ammattitutkinto
3. Elintarvikejalostuksen ammattitutkinto
4. Elintarviketeollisuuden ammattitutkinto
5. Eläinhoidon ammattitutkinto
6. Energia-alan ammattitutkinto
7. Esitys- ja teatteriteknikan ammattitutkinto
8. Hevostalouden ammattitutkinto
9. Hieronnan ammattitutkinto
10. Isännöinnin ammattitutkinto
11. Kaivosalan ammattitutkinto
12. Kalatalouden ammattitutkinto
13. Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto
14. Kivialan ammattitutkinto
15. Koneasennuksen ja kunnossapidon ammattitutkinto
16. Kuljetusalan ammattitutkinto
17. Laboratorio- ja mittaustalon ammattitutkinto
18. Lastinkäsittelyalan ammattitutkinto
19. Leipomoalan ammattitutkinto
20. Lentoasemapaalvelujen ammattitutkinto
21. Lentokonetekniikan ammattitutkinto
22. Liiketoiminnan ammattitutkinto
23. Liikunnan ja valmennuksen ammattitutkinto
24. Liikuntapaikka-alan ammattitutkinto
25. Luontoalan ammattitutkinto
26. Lähiesimiestyön ammattitutkinto
27. Maanmittausalan ammattitutkinto
28. Maarakennusalan ammattitutkinto
29. Maatalousalan ammattitutkinto
30. Matkailupaalvelujen ammattitutkinto
31. Media-alan ammattitutkinto
32. Merenkulkualan ammattitutkinto
33. Metsäalan ammattitutkinto
34. Mielenterveys- ja päihdetyön ammattitutkinto
35. Musiikkituotannon ammattitutkinto
36. Opastuspalvelujen ammattitutkinto
37. Palvelugistiikan ammattitutkinto
38. Pintakäsittelyalan ammattitutkinto
39. Porotalouden ammattitutkinto
40. Prosessiteollisuuden ammattitutkinto
41. Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinto
42. Puutarha-alan ammattitutkinto
43. Puuteollisuuden ammattitutkinto
44. Rakennustuotealan ammattitutkinto
45. Ravintolan asiakaspalvelun ammattitutkinto
46. Ruokapalvelujen ammattitutkinto
47. Saamenkäsityösisällin ammattitutkinto
48. Seurakunta- ja hautauspalvelualan ammattitutkinto
49. Sähkö- ja automaatioalan ammattitutkinto
50. Taideteollisuusalan ammattitutkinto
51. Sukellusalan ammattitutkinto
52. Talonrakennusalan ammattitutkinto
53. Talotekniikan ammattitutkinto
54. Tekstiili- ja muotialan ammattitutkinto
55. Terveystalon ammattitutkinto
56. Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto
57. Tieto- ja viestintätekniikan ammattitutkinto
58. Tullialan ammattitutkinto
59. Tuotantotekniikan ammattitutkinto
60. Turvallisuusalan ammattitutkinto
61. Vammaisalan ammattitutkinto
62. Veneenrakennusalan ammattitutkinto
63. Ympäristöalan ammattitutkinto
64. Yrittäjän ammattitutkinto

Lue lisää:

► eperusteet.opintopolku.fi
(valitse ammatillinen koulutus)

ERIKOISAMMATTITUTKINNOT

1. Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto
2. Elintarvikealan erikoisammattitutkinto
3. Eläinhoidon erikoisammattitutkinto
4. Energia-alan erikoisammattitutkinto
5. Erityisruokavaliopalvelujen erikoisammattitutkinto
6. Esitys- ja teatteriteknikan erikoisammattitutkinto
7. Hevostalouden erikoisammattitutkinto
8. Hieronnan erikoisammattitutkinto
9. Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto
10. Immobilaatiohoidon erikoisammattitutkinto
11. Isännöinnin erikoisammattitutkinto
12. Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto
13. Kalatalouden erikoisammattitutkinto
14. Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinto
15. Koneasennuksen ja kunnossapidon erikoisammattitutkinto
16. Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto
17. Laivasähkimestarin erikoisammattitutkinto
18. Leipomoalan erikoisammattitutkinto
19. Lentokonetekniikan erikoisammattitutkinto
20. Liikenneopettajan erikoisammattitutkinto
21. Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto
22. Liikuntapaikka-alan erikoisammattitutkinto
23. Luontoalan erikoisammattitutkinto
24. Maarakennusalan erikoisammattitutkinto
25. Maaseudun kehittämisen erikoisammattitutkinto
26. Maatalousalan erikoisammattitutkinto
27. Majoitus- ja ravitsemisalan esimiestyön erikoisammattitutkinto
28. Media-alan erikoisammattitutkinto
29. Metsäalan erikoisammattitutkinto
30. Mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto
31. Oikeustulkauksen erikoisammattitutkinto
32. Palvelugistiikan erikoisammattitutkinto
33. Pintakäsittelyalan erikoisammattitutkinto
34. Prosessiteollisuuden erikoisammattitutkinto
35. Puhevalmistuksen tulkauksen erikoisammattitutkinto
36. Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan erikoisammattitutkinto
37. Puutarha-alan erikoisammattitutkinto
38. Puuteollisuuden erikoisammattitutkinto
39. Rakennusalan työmaajohtajan erikoisammattitutkinto
40. Saamenkäsityöseuran erikoisammattitutkinto
41. Sähkö- ja automaatioalan erikoisammattitutkinto
42. Taideteollisuusalan erikoisammattitutkinto
43. Talonrakennusalan erikoisammattitutkinto
44. Talotekniikan erikoisammattitutkinto
45. Tekstiili- ja muotialan erikoisammattitutkinto
46. Tieto- ja viestintätekniikan erikoisammattitutkinto
47. Tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto
48. Tuotantotekniikan erikoisammattitutkinto
49. Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto
50. Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto
51. Valmennuksen erikoisammattitutkinto
52. Vanhustyön erikoisammattitutkinto
53. Veneenrakennusalan erikoisammattitutkinto
54. Ympäristöalan erikoisammattitutkinto
55. Yritysneuvojan erikoisammattitutkinto

Lue lisää:

► eperusteet.opintopolku.fi
(valitse ammatillinen koulutus)

Miten voin päivittää osaamistani aikuisena?

Myös aikuisena voi olla tarvetta päivittää ammatillista osaamista tai opiskella kokonaan uusi ammatti. Aikuisopiskelun ytimessä on henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma HOKS, joka auttaa yksilöllisen opintopolun suunnittelussa.

Ammatillisia tutkintoja ovat perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot. Ammatilliset tutkinnot tarjoavat opiskelijalle laajan valikoiman ammatillista osaamista, ja opiskelija voi valita itselleen sopivimman yli 160 tutkinnon joukosta. Aina ei ole tarpeen suorittaa koko tutkintoa, vaan osaamista voi täydentää suorittamalla yksittäisen tutkinnon osan tai osia. Osaamista voi hankkia oppilaitoksessa opiskelun ohella monin tavoin, esimerkiksi oppisopimuskoulutuksessa tai opiskelemalla koulutussopimuksella tai virtuaalisissa oppimisympäristöissä.

KOULUTUKSEEN HAKEMINEN

Aikuisopiskelijat hakevat koulutukseen jatkuvassa haussa. Koulutuksen järjestäjät määrittävät koulutusten valintaperusteet, hakuajat sekä hakumenettelyn. Hakija ottaa yhteyttä suoraan koulutuksen järjestäjään, jolta saa tarkempia tietoja opintoihin hakemisesta.

OPINTOJEN SUUNNITTELU

Opiskelija pohtii yhdessä koulutuksen järjestäjän edustajan kanssa, mikä olisi paras opiskelumuoto. Opintojen alussa jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma eli HOKS. Siinä otetaan huomioon opiskelijan aikaisemman koulutuksen, työkokemuksen tai harastuksen kautta saadut tiedot ja taidot.

Koulutuksen järjestäjän edustaja selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkiman osaamisen. Tästä tunnustetaan se osa, joka vastaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammatittaitoavuuksia tai osaamistavoitteita.

Koulutuksen järjestäjät neuvovat oppisopimukseen ja koulutussopimukseen liittyvissä kysymyksissä.

TUTKINNON OSAN SUORITTAMINEN

Kun aikuisopiskelija haluaa suorittaa vain tutkinnon osan, hakumenettely on samanlainen kuin koko tutkinnon suorittamiseen tähtäävien opintojenkin kohdalla. Ammatittaitoa täydentäviä, syventäviä ja laajentavia tutkinnon osia on tarjolla runsaasti. Niiden suorittaminen on tehty opiskelijalle joustavaksi. Jatkuvan haun ansiosta mahdollisuuksia ammatillisen osaamisen päivittämiseen ja uuden ammatin hankkimiseen on tarjolla ympäri vuoden.

OPPISOPIMUS

Oppisopimuskoulutus on pääosin työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta. Oppisopimusopiskelija on määräaikaisessa työsuhteessa työnantajaan, ja opiskelijalle maksetaan palkkaa työehtosopimuksen mukaisesti. Viikoittainen työaika on vähintään 25 tuntia. Oppisopimuksella voidaan suorittaa koko tutkinto tai sen osa tai osia tai pienempiä kokonaisuuksia. Oppisopimuspaikan löytää yleensä itse etsimällä. Työnantajat ilmoittavat tarjoamistaan oppisopimuspaikoista esimerkiksi TE-palveluiden avoimissa työpaikoissa. Myös ammatillisen koulutuksen järjestäjät auttavat oppisopimuspaikan löytämisessä.

KOULUTUSSOPIMUS

Koulutussopimus on määräaikainen sopimus, jolla sovitaan opiskelijan osaamisen hankkimisesta työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä. Koulutussopimusopiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan eikä näin ollen saa opiskeluaikanaan palkkaa. Koulutussopimuksella voidaan suorittaa tutkinnon osa tai osia tai pienempiä kokonaisuuksia. Myös työvoimakoulutuksessa opiskelevat voivat hankkia osaamista koulutussopimuksella. ●

KUVA Riikka Humri

Fitnessurheilija ja somettaja Pernilla Bäckerman on saanut ammatillisista opinnoista tukea yrittäjyyteen. Myös kodin ja isän Stig Bäckermanin kannustus on ollut tärkeää.

Sometyö vei kaupalliselle alalle

PERNILLA BÖCKERMAN tunnetaan sosiaalisessa mediassa fitness-painotteisista Youtube- ja Instagram-kanavistaan. Hän valmistui **MERKONOMIKSI** keväällä 2019.

TEKSTI Veera Laaksonen KUVA Pernillan Instagram

Pernilla kertoo, että hänellä on alakoulusta lähtien ollut sellainen olo, ettei hän mene lukioon.

– Siihen oli montakin syytä, mutta suurin este oli lukihäiriöni. Koulu ei ole koskaan ollut minulle helppo paikka mennä, varsinkaan silloin, kun piti lukea ja kirjoittaa pitkiä tekstejä.

Pernilla toteaaakin, että päätös lähteä ammatilliseen koulutukseen varmistui, kun hän aloitti tubettajana ja kiinnostui sen myötä kaupallisesta alasta. Pernillan tubettaminen muuttui nopeasti työksi jo 15-vuotiaana.

– Kun Youtube-kanavani suosio lähti räjähdysmäiseen nousuun, tulivat myös raha- ja bisnespuoli ajankohtaisiksi. Yhdeksännellä luokalla tein ison päätöksen, etten lähdekään opiskelemaan urheilua, mitä olin aina suunnitellut. Sen ehdin tehdä myöhemminkin. Halusin oppia ymmärtämään, mitä ve-rot ja ALV tarkoittavat.

TYÖN JA KOULUN YHDISTÄMISTÄ

Ruotsinkielisessä Yrkesinstitut Prakticumissa Pernilla suoritti **liiketoiminnan perustutkinnon** ja valmistui merkonomiksi. Suuntautumisvaihtoehdoksi hän valitsi myynnin ja markkinoinnin.

– Tein opiskelutehtäviä sosiaaliseen mediaan liittyen. Pohdin sen olemusta nykyajassa ja sitä, millaista bisnestä somessa voi tehdä. Opettajatkin kyselivät minulta asiasta tosi paljon, koska tämä työ on niin uutta.

Opintoihin kuuluu myös opiskelua työpaikalla. Sen Pernilla suoritti omassa tuotantoyhtiössään. Kiitosta hän antaa ammattiopistolle siitä, miten siellä otettiin huomioon hänen yritystoimintansa. Hän sai edetä opinnoissa omaan tahtiinsa ja suorittaa opintoja oman suunnitelmansa mukaisesti.

RUOTSINKIELINEN KOULUTUS HYÖDYTTI

Pernilla on käynyt kaikki koulunsa äidinkiellellään ruotsiksi. Vaikka työkieli on nyt suomi, hän näkee ruotsin kielen taidon voimavarana.

– Minulla on paljon ruotsinkielisiä yhteistyökumppaneita. On hienoa pärjätä myös ruotsin kielellä, ja ammattiopiston ansiosta ymmärrän myös bisneskieltä. Molempien kielten sujuva osaaminen on todella iso plussa työelämässä.

APUA AIKATAULUTUKSEEN

Aktiivinen urheileminen, opiskelu ja yrityksen pyörittäminen vaativat tiukkaa aikataulutusta. Pernilla kertoo, että Prakticumissa urheilijoita ymmärrettiin. Treenejä sai sisällyttää opintoihin, jolloin niistä sai myös opintopisteitä. Opettajat tsemppasivat opinnoissa ja loivat uskoa valmistumiseen. Avun saamista ei tarvinnut koskaan jännittää.

– Muistan, kun kolmantena vuonna minulla oli todella paljon kaikkea. Jännitin hirveästi, ja itkukin saattoi päästä kertoessani opettajille, etten pysty tähän. Opettajat kuitenkin tsemppasivat, että kyllä pystyn. Ensimmäistä kertaa koulu- ja opiskeluaikani minulle tuli olo, että minä pystyn ja minä osaan. ●

Kilpailuja, toimintaa ja yhdessä tekemistä

Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevat voivat kilpailla oman alansa osaamisessa Suomessa ja ulkomailla jännittävissä tapahtumissa. Vauhtia löytyy myös kulttuuri- ja liikuntakilpailuissa.

Ammattitaidon SM-kilpailu TAITAJASSA sadat nuoret tulevaisuuden huippuosaajat kilpailevat noin 45 ammattialalla. Taitaja-tapahtuma on Oulussa toukokuussa 2021. www.taitaja2021.fi

Joka kevät järjestettävä SAKUSTARS on valtakunnallinen kulttuurikilpailu kaikille ammattiin opiskeleville. Osallistujat voivat olla aloittelijoita, harrastajia tai taiteen alan opiskelijoita. www.sakustars.fi

SAKUGAMES on vauhdikas urheilutapahtuma ammatillisia opintoja suorittaville. Mukana niin yksilölajeja kuin joukkueitakin koukuttavia kilpailuja. www.sakury.net

Kansainvälisiä ammatitaitokilpailuja järjestetään joka vuosi, ja niihin lähtee Suomesta maajoukkue. EM-kilpailu on nimeltään EUROSKILLS ja MM-kilpailu WORLDSKILLS. Erityistä tukea tarvitsevien ammattiosaajien kilpailu on Abilympics. www.skillsfinland.fi/maajoukkue

LUE LISÄÄ AMMATEISTA

Ammattiosaaja.fi uudistuu syyskuussa. Sivustolta löydät käytännönläheistä tietoa ammatillisesta koulutuksesta sekä eri alojen ammattilaisten uratarinoita.

Ammatti
— osaaja

www.ammattiosaaja.fi

Paljon uutta materiaalia!

TAITAJA9 -KILPAILU yläkoululaisille

Taitaja9 on 7.–9. -luokkalaisten tapahtuma, missä kilpaillaan kolmen hengen joukkuein nokkeluutta, osaamista ja nopeutta vaativissa tehtävissä.

**Finaalin
parhaille raha-
palkinnot!**

Taitaja2021

Oulu

18.–20.5.2021

skillsFinland

**TAITAJA
MÄSTARE
Oulu 2021**

- Paikalliskilpailut syys–joulukuussa 2020
- Aluekilpailut marras–tammikuussa 2020–2021
- Finaali Oulussa toukokuussa 2021

Ota yhteyttä T9-aluevastaavaan ja ilmoita koulusi mukaan! skillsfinland.fi/taitaja9

Taitaja2021 Oulu -tapahtuma on upea ja hyödyllinen kevätretkikohde. Tutustu tapahtumaan taitaja2021.fi